

טיב הקהילה

חג השבועות

ו' סיון תשפ"ז

המסע לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג	6:58
מוצ"ש	---
ר"ת	---

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א'	8:14	סו"ת א'	10:41
סו"ת ב'	9:04	סו"ת ב'	10:14

גליון מס':

835

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

זמירה אפנהו וצאצאינו

יכאר ענין התפילה על צאצאיו
כללל וביותר בחג השבועות ובעת
ברכת התורה וקבלה טובה ביום זה

קבלה טובה בחג השבועות

בטרם נבוא לקבל את התורה.
נתעורר כולנו להרבות בתפילה
עבור כל צאצאינו עד סוף כל הדורות
שהיו נאמנים לשם ולתורתו לעשות
הכנה והשתדלות עבור הצלחתם של
בנינו ובני בניהם בתורה ויראה.

כל שנה בא ומגיע חג השבועות - יום מתן התורה.
התורה הרי אינה משתנית במאומה. כמו שיש
הרמב"ם בשלוש עשרה עיקרים שזאת התורה לא
תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא
יתברך שמו. כמו כן הקב"ה בכבודו עליו נאמר אני ה'
לא שנית. אין שינוי בו ית"ש. אך אנו צריכים לשנות
את קבלתנו, כל שנה צריכים אנו להוסיף קבלה טובה
לשנות בכמות ובאיכות, כמו שאמרנו חכמינו ז"ל אם
היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שנים וכדומה. כל שנה
כשמגיע חג השבועות צריכים אנו לשנות ולהוסיף
בקבלות הטובות שקיבלנו בעבר. בתפילה ובמעשים
טובים, להוסיף חומרות וגדרים וסיגים, לכון יותר
בתפילה להוסיף בזמן הלימוד ובגמילות חסד. כל אלו
יהיו אצלנו הכנה לחג השבועות. הכנה ראויה ליום
קבלת התורה.

ברכת התורה

אכן, בבוקרו של יום אומרים אנו את ברכת התורה
לפני התפילה, וקודם הלימוד פותחים אנו בברכות
השחר העיקרי שבהם הוא ברכת התורה, ברכה חזקה
המשפיעה על כל אחד מישראל איך יראה לימוד
התורה שלו באותו יום.

מספרים על משפחה שברוך ה' נולדו להם תאומים שני
בנים. כשהיו קטנים לא היה ניכר הבדל ביניהם, שניהם
היו עליונים ונחמדים, ברם, לאחר כמה שנים ויגדלו
הנערים, והנה אחד היה בעל כשרון ומוצלח, והשני
ל"ע כשל בכל אשר פנה, ללא כשרונות וללא הצלחה
בלימודיו.

האב, שהכיר מקרוב את המצב. פנה למחנכים דגולים,
הלך עם בנו הלא יוצלח למורים בעלי שם ונסיון. אך
ללא הועיל הילד לא הצליח בכלום.

והי היום כשהאב אמר את ברכות התורה התעוררו
בלבו רגשות עצומים הוא החל לקלוט ולהבין שברכות
התורה הם בעיקר עבור הצלחת הילדים בתורה.

מיד בעודו חושב ומעיין בלשון הברכה. החלו עיניו
זולגות דמעות לרוב, הוא כיון בכל תיבה שהוציא מפיו,
כמונה מעות הוא אמר והערב נא את דברי תורתך בפנינו
ובפיות עמך בית ישראל. ונהיה אנחנו וצאצאינו וכלי

משים לב הוא חזר על המילה וצאצאינו
עוד פעם ועוד כך חזר הדבר מיום
ליום, הוא לא הבין למה. אך בכל בוקר
כשאמר את ברכות התורה בלי הכנה
הוא היה פורץ בבכי ואור את תיבות
הברכה בכוונה גדולה כשבמחשבה הוא
מכוין על בנו התאום.

שבוע לאחר מכן הוא מקבל שיחת
טלפון הוא כבר זיהה את המספר כן, המחנך של בנו.
פחד ורעדה אחזתו, הוא לא ידע איזו הודעה לא נעימה
הוא הולך לשמוע מפי המלמד.

אך, לא! מיד כשהרים את הטלפון הוא שומע מפי
המלמד ברוך ה'! אבא יקר, אינני יודע מה קרה, נס
ופלא רואה אני ביומיים האחרונים בנך התחיל להבין
ולדעת את כל הנלמד, הוא קולט והוא שואל לענין ממש
פלא ופלא, אין לי מה לומר, אינני יודע מה הסיבה, כך
סיים המלמד.

אבל האבא, ידע נאמנה, כי כל זאת בא אך ורק בזכות
ברכות התורה שנאמרו על ידו בכוונה ובבכי.

התפילה בעת ברכת התורה

כל אחד מאתנו יקבל על עצמו מהיום והלאה כשאומר
את ברכות התורה שכדאי וראוי לאומרם בכוונה ובבכי
הגה"ק בעל המנחת אלעזר ממנוקאטש זיע"א היה
אומר בכל יום את ברכות התורה בבכי ודמעות. סיפר
לי תלמידו שכבר עברו חמשים שנים מאז ששמע את
רבו אומר ברכות התורה. ועדיין שומע הוא את קול
בכיותיו.

הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א היה אומר שביום
שהוא לא מכוין בברכות התורה אינו מצליח לחדש
חידושים בתורה שלומד.

זו ואין צריך לומר זו. בברכות התורה אנו אומרים
ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי
שמך ולומדי תורתך לשמה.

הילדים הקטנים אומרים את אותו הנוסח, כל ילד
בחיידר אומר בקול רם ובכל יום ונהיה אנחנו וצאצאינו
וצאצאי צאצאינו.

והדבר הוא לפלא, מה לילד קטן עם תפילה עבור
הנכדים והננינים שלו. אלא ברור שלא לחנם קבעו כן
הקדמונים. אכן כבר בהיותם ילדים קטנים נדרשת
התפילה התמימה היוצאת מפיהם של תינוקות של
בית רבן. תפילות אלו היוצאים ובוקעים מפיהם של
הטהורים הקטנים פועלים גדולות ונצורות עבור
הדורות הבאים אחריהם.

כל שכן הוא שהתפילות שלנו עבור הבנים ודאי

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

ערכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

■ זה היום תחילת מעשיך ■

חג השבועות הוא יום הדין על עסקי התורה
ובכח התשובה וזכה לתורה

טיב הבנין

א בולקע ארויף א בולקע אראפ

אחד המימרות השגורות ביותר בפי ישרים ועדה בעיצומם של ימים אלו, הוא המאמר המקובל מהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעוזב זי"ע, שהיה רגיל לומר, כי מתיירא הוא בחג השבועות הרבה יותר ממה שהוא דואג בראש השנה, כי אם בראש השנה דנים את האדם בעניינים של גשמיים כמה יהיה לו, א' בולקע ארויף אדער א בולקע אראפ" (= גלוסקא אחת פחות או יותר). הרי שבחג השבועות דנים על חלק הרוחניות שבאדם, כמה השגות יוכל להשיג בתורה, כמה הבנה וכמה ידיעה, הכל יבוא בדין, ולכל חילוק קטן בגור דין יש לה משמעות עצומה ביותר של שמים וארץ. דברים אלו יוצאים מפורש מפוס ממלך רבבין, רבינו השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק ג' מצוה, יח - טו), שאחר שמעורר על החדווה העצומה השוררת ביום זה, והחובה לשמוח ביומא הדין באהבה ותענוגים, הריהו מוסיף לכתוב עוד בזה הלשון: "מכל מקום יגלו ברעדה" כתיב (תהלים ב, א), והשגחה אשר שמה תהיה שמחה רוחנית והודות והלל להשם יתברך שנתן לנו התורה, מתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים 'והגית בו יומם ולילה' (דברים א, ח), כי היום הקדוש הזה, הוא יומא דדינא."

"זה לשון 'תולעת יעקב' (דף נח - סתרי חג השבועות) ודע, כי כמו שבאש השנה רצה הקדוש ברוך הוא להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחדוש העולם, וכמו שתקנו לומר (במוסף דראש השנה) 'זה היום תחילת מעשיך' כדברי רבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם (ראש השנה ב), כן רצה ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם, להשגיח ולדרוש על מעשה העולם וכו', והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנה, והוא אמרם על פירות האילן, בלא השלימם בתורה ובמצות כראוי", עד כאן מדברי השל"ה.

כל העוסק בתורה לשמה וזכה לדברים הרבה

כאן המקום להביא את דברי האר"י ז"ל, שכתב (בשער הכוונות דרשי חג השבועות דרוש א) את גודל מתן שכון של העוסקים בתורה בליל חג השבועות, ומתוך הדברים לא משמע כל כך כי ביומא הדין פוסקים לאדם בעניינים של רוחניות, אלא יותר נראה כי עסקי גשמיים פוסקים לו, שכן כך כתב שם: "ודע, כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל, אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא. וכמו שכתב הרשב"י בהקדמה בראשית, וזה לשונו, דיפוק ההוא שתא בשלם כ"י ע"ש, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה".

והנה, הגם שלכאורה נראה מדברי האר"י הק' כי בחג השבועות פוסקים לאדם אריכות ימים שמירה מנוקים ושאר כל צרכי חי' האדם הוללים ועומדים ביום זה. אבל האמת תורה דרכה שאין זה סותר כלל את מה שהבאנו בשם הקדמונים כי חג השבועות הוא יום הדין על רוחניות, כי לעולם גם האר"י הק' סבר כן, אלא שהאר"י הק' רק הוסיף על זה, שהיות וביום זה דנים על חיי התורה והרוחניות של האדם, על כן בכדי שהאדם יוכל לעסוק בדת של תורה כראוי וכנכון, לפיכך הוא צריך שיהיה לו את כל ההצטרפויות וכל שאר ענייני הגוף שיהיו ערוכים לפניו ללא צער ויגיעה, ומתוך כך יהיה לו מנוחה נכונה ללא טרדות ועול על צווארו.

באופן זה יוכל האיש המשיכל ללמוד בהשקט ובטח ומתוך הרחבת הדעת, שהרי זהו כל השאיפה של האדם עלי אדמות, שיוכל להגות באורייתא תדירא מתוך ישוב והרחבת הדעת, ללא כל מיני מפריעים וכדומה, ולעולם, הגשמיים אותו מוכיר האר"י הק', אינם נכנסים כלל בגדר של חומריות וארציות גרידא, אלא הם כל כולו רוחניות, שאינם אלא כמשמשים את האדם על מנת שיוכל לפנות את דעתו ולבו לעסק יגיעת התורה ועבודתו יתברך שמו, וממילא גם לדעת האר"י ז"ל שפיר קאמרי שחג השבועות הוא יום הדין לתורה, אלא שלצורך זה מספקים לו לאדם גם כל מיני השפעות טובות בגשמיים ולמען לא יחסר המזג. בזכות ספירת העומר שספירתי יתקן מה שפגמתי, אכן, ולפי הדברים שהבאנו זה עתה מן הספרים הקדושים, שגילו לנו כי היום הגדול והקדוש הזה משמש גם ליומא דדינא על עסקי התורה הקדושה, הרי שבאמת צריך להתכונן לקראת האי יומא שיוכל לצאת זכאי בדין, וכשם

שצריכים הם להיות במתינות ובכוונה ובודאי בבכי ודמעה. היות ושערי דמעות לא ננעלו. הדמעה בכח לרכך ולשבר כל בריח ושער. הדמעות חודרות כל מסך המבדיל ובכחם להבטיח את הצלחת הבנים ובני הבנים בתורה ויראת ה' ומדות טובות.

כמו כן יש לכוין ולבקש בברכת אהבת רבה של תפילת שחרית וברכת אהבת עולם בתפילת ערבית. כל מקום שאנו מזכירים את לימוד התורה יש להרבות בתחינה ודמעה להאריך בכוונה עבור כל הדורות הבאים.

המלמד תורה

ערב חג השבועות כשאנו בימי ההכנה לקבלת התורה כדאי הדבר לומר ולעורר עובדא ומעשה שהרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע"א היה מכבד את המלמד שלימדו את האותיות א-ב יותר מהכיבוד שכיבד לשאר רבותיו. אף שהיו בהם מגדולי ישראל טעמו ונימוקו עמו כי האותיות הם יסוד התורה וכל התורה תלויה בכ"ב אותיותיה לכן מי שלימדו את הא-ב זכה ליקר וגדולה וכבוד, יותר מהאחרים.

הרבה דיברנו על קבלות טובות שיש לקבל כהכנה לקבלת התורה, מחובתנו לציין שהדברים נכונים וטובים אפילו על קבלה מועטת וקטנה, כל דקת לימוד וכל מעשה טוב אפילו הקטן ביותר יש להם כח ויכולת להיטיב עמנו.

ישנם הרבה אנשים שכל היום חושבים איך לתקן את העולם. הם מתכננים איך יוכלו לשפר ולהועיל לעצמם ולאחרים. כך חשב גם אותו אברך שבתקופה האחרונה היה הולך לאורך בית המדרש ולרחבו עם מחשבות ורעיונות הולך ושוב רצוא ושוב. הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע"א ניגש אליו באחד מן הימים ואמר לו: רואה אני אותך בימים אחרונים שאינך רגוע. לפי הבנתי רעיוניך עולים ויורדים איך תוכל לעזור ולסיוע להקדוש ברוך הוא בנייהול העולם. אך זאת תדע. הקב"ה מנהל לבדו את העולם זה כבר קרוב לששת אלפי שנים. והוא ברוך ה' מסתדר, הוא מנהל את העולם טוב מאוד, בלי עזרה וסיוע מאף אחד. על כן עצה טובה אתן לך. תפסיק ותרגע חלומות ודמיונות מיותרים מעסיקים אותך. ואתה מבטל ומבזבז את זמנך בהבל. שוב לדעתך, הקב"ה עשה עושה ויעשה לכל המעשים מאז ועד עולם. אין לאף אחד אפשרות ויכולת לעשות כלום אם אין מכריזין עליו ממעל.

טרם אכלה לדבר, נדרשת מכל אחד שיכין עצמו בקבלה טובה לעתיד. להכיר בטובתו של הקב"ה ולמסור נפש בעבור כבוד שמו יתברך וקיום התורה ומצוותיה. כשהתכלית בכל הבריאה והמציאות היא שנהיה אנחנו וצאצאינו עד סוף כל הדורות ולומדי ויודעי התורה. למלא את העולם בתורה ותפילה ומעשים טובים עד שיהיה השם שלם והבטא שלם. ונראה בשבוע ה' ציון עם משיח צדקנו במהרה בימינו אמן נצח סלה ועד.

לתיאץ נשמת

הרה"ח רבי קלנימוס קלמן

ב"ר שבתאי זצ"ל גורדשמיט

מחשבוני המשפיעים בקהלותינו

גלב"ע י סיון תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

השיבנו אבינו לתורתך

ומדי עסקנו בחבות התשובה ותיקון המעשים לפני חג השבועות ומתן תורה, חייבים אנו להזכיר כאן מדברי רבותינו הקדושים שכתבו לנו, כי אי אפשר לו לאדם שישג השגות בדברי תורה מבלי שישב בתשובה שלימה על חטאיו אשר בידו, הדבר אינו באפשרי כלל וכלל. כמו שאנו מוצאים בתורה הקדושה, שכשהגיע בני ישראל למדבר סיני לקבלת התורה היו עוסקים בתשובה, שנאמר (שמות יב, ט) "ויסעו מרפידיים ויבאו מדבר סיני", אומר שם רש"י, "למה הוצרך לחזור ולפרש מהיכן נסעו, והלא כבר כתב שברפידיים היו חונים, בידוע שמשם נסעו, אלא להקדים נסיעתן מרפידיים לביאתן למדבר סיני, מה ביאתן למדבר סיני בתשובה, אף נסיעתן מרפידיים בתשובה".

כתב על כך השל"ה הק' (פרשת יתרו - דרך חיים תוכחת מוסר): "מכאן רמז למאמר מקצת המקובלים (ע"י תיקוני זהר חדש טז), כי לפעמים נמנע מהאדם מלהבין איזה פשט או איזה חקירה והשגה, ודבר זה מחמת הקליפה מאיזה עוון עשה המבטלת בינו לבין העיני, על כן צריך אדם לפשפש במעשיו ולהתודות ולהיות מודה ועוהב. וכן תיקן הא-להי ב'פרדס' (באש הספר) תפלה על זה קודם שילמוד. וככה יתהוה כל אדם, אם קשה לו ההבנה, יתחרט על עונותיו ויתודה וישוב אל ה' ויתפלל אליו יתברך שהוא יחוננו דעת וילמדנו בינה".

השל"ה הק' אף מוסיף על כך רמז הגון, שלא לחינם הסמיכו חכמינו ז"ל את ברכת 'אתה חונן' לברכת 'השיבנו אבינו לתורתך' - והחזירו בתשובה שלימה לפניך, אלא לומר לך, שאי אפשר שיוזה האדם לדעת להבין את התורה הקדושה אלא אם ישוב מקודם בתשובה שלימה על חטאיו.

כיוצא בזה ראה דברים כדרכונות שכתב בספה"ק 'מאור ושמח' (פרשת דברים) בזה הלשון: "אדומ"ר הרב בוצינא קדישא רבן של כל בני הגולה, מו"ה יעקב יצחק מק"ק לובלין זצוק"ל אמר, שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה, עליו נאמר (תהלים ג, טו) 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי', מה שאין כן שבאם מהרהר בתשובה קודם הלימוד - אי נקרא 'צדיק', כמו שאמרו חכמינו ז"ל בקידושין (טז). המקדש את האשה על מנת שאני צדיק, אף על פי שהוא רשע גמור - מקודשת, שמה הרהר בתשובה. ועל כן רשאי אחר כך ללמוד התורה הקדושה".

לכו ונשובה אל ה'

על כן ניהלץ חושי לקראת היום הגדול והקדוש הזה, יום מתן תורה ויום הדין על עסקי התורה, וניתנה ראש לשוב אל השי"ת בכל לבבינו ובכל מאודינו בתשובה שלימה. בזכות זה נזכה לצאת זכאים באי דיינא רבה, לזכות להשפעות טובות והצלחה רבה בכל קנייני התורה הקדושה, שנוכל לשבת כל ימינו בבית ה' על התורה ועל העבודה מתוך הרחבת הדעת ובריות גופא ונהורא מעליה, ולא ימוש ספר התורה הזה מפנינו ומפי זרענו מעתה עד עולם, (בנין יעקב על חג השבועות).

תיקון ליל שמיניות

א. איתא בזהר שחסידי הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה, וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן, ואיתא בשו"ע האר"י ז"ל שכל מי שבליילה לא ישן כלל ועיקר והיה עוסק בתורה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק, והטעם כתב המ"א ע"פ פשוטו שישאל היו ישנים כל הלילה והוצרך הקדוש ברוך הוא להעיר אותם לקבל התורה [כדאיתא במדרש] לכך אנו צריכין לתקן זה (סי' תצ"ד מ"ב שם סק"א).

ב. גודל מעלת תיקון הלימוד בלילה זו מבואר בזה"ק, וכבר נדפסו המאמרים בתיקון ליל שבועות, לכן יזהר האדם מאד ומאד בתיקון לילה זו בלמוד כסדר שנדפס בתיקון ליל שבועות, ויזהר בדקדוק התיבות ממש כמו בק"ש כי טוב מעט בכוונה (יסוד ושורש העבודה שער ט"פ פ"א).

ג. וז"ל ספר שער הכוונות (דרושי חג השבועות דרוש א'): ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה, כנו' באורך בהק' ספר הזהר בפ' בראשית ובפ' אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, וכמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית וז"ל: דיפקו ההוא שתא בשלם וכו' עיי"ש, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא, ודי בזה, ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות.

ד. ובספר בן איש חי (הלכות שנה א' פרשת במדבר) כתב וז"ל: ויזהר שלא לדבר שחולין כל הלילה, וצריך להם שמירה גדולה בזה בלילה זה, מפני דכל עת שיש אסיפה מאנשים הרבה, דרכו של יצר הרע להכשילם לדבר דברי חול, ומדבר לדבר יבואו לדברים אסורים של שחוק ושל לשון הרע, ויזהרו ללמוד כל סדר הלימוד של זאת הלילה, בחשק גדול ובשמחה רבה והתלהבות הלב, כי הלימוד המתוקן לזאת הלילה עושה פרי גדול למעלה, וממשיך לנפש האדם קדושה וטהרה, ויתגבר כארי לישב על המשמר בעינים פקוחות לדחות את השינה, ולא יתנמנם כלל, כי רבינו האר"י ז"ל החמיר מאד בענין השינה בזאת הלילה יותר מליל הושענא רבה, וכנוכר בשער הכוונות בדרוש הלילה הזאת עכ"ל.

ה. כתב בספר של"ה (מס' שבועות פ"ג נ"ב מצוה אות ה') וז"ל: החרדים לדבר ה' ישתדלו שיהיה מניין ביחד, דכל ביה עשרה שכינה שריא. וכתב שם עוד (פ' דף חיים תוכחת מוסר רס"ב) וז"ל: ומזה יתעורר האדם איך יעלה על מחשבתו לבטל מלימודו לדבר דברים בטלים, או להיות יושב בטל, הלא לפעמים אסור לבטל מלימודו אפילו בשביל מצוה כמבואר לעיל, ואין יבטל בשביל בטלה, אשרי שומע דברי אלה ויתמלא הלחלה, להגות בתורת ה' יומם ולילה, ואז טוב לו סלה עכ"ל.

ו. המנהג הזה נתפשט בכל מקום כולם כאחד מגדולים ועד קטנים (של"ה שם אות ד').

ז. סדר הלימוד בלילה זה, תחילה תורה נביאים וכתובים, ואחר כך המדרש, ואחר כך האידרא רבא, כי כן מפורש בזהר הקדוש למלעי באוריות מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דחכמתא, ותרי"ג מצות ילמודו קודם המדרש, ואם יש להם זמן ילמדו האדרא וזוטא גם כן, והכל מודפס בסדר תיקון ליל שבועות (בן איש חי שם ס"ד).

ח. מי שא"א לו להיות ניעור כל הלילה מאיזה סיבה, לפחות ילמוד התנ"ך כדי להשלים התיקון (כף החיים סי' תצ"ד סק"ח).

ט. וכתב בספר לב דוד להחיד"א (פרק ל"א) וז"ל: ותימנה על האנשים האלה המשנים מנהג כל ישראל, דמי שאמר לקרות הלילה הזו בחבורה שהם רש"י, וחבריה קדישין והאר"י זצ"ל הן הם אמרו שילמדו תנ"ך וכו', ומאחר דנחתו לקיים דבריהם מרוע מאנו לקבל הסדר דתקון רבנן, ואשרי הנוהר בהם בשומרם עקב רב ועם שונים אל תתערב עכ"ל.

י. נהגו כל ישראל לומר סדר התרי"ג מצוות בשבועות, משום דבעשרת הדברות יש תר"כ אותיות כנגד תרי"ג מצוות דאורייתא ושבע דרבנן, כי הכל מרומזים בהלוחות,

מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע (ערוה ס"ד). **יא.** וראוי ללמוד התרי"ג מצות בס' אור השנים, וקודם ללמוד יאמר לשם ייחוד וכו' והריני רוצה ללמוד תרי"ג מצוות שצויה לי הבורא ית"ש ויתעלה, וכוונתי כדי לידע להזהר בהם ולשמור ולעשות אותם, וכשיגיע לאותם מצות הנוהגין בזמן הזה יקבל על עצמו במחשבתו בשמחה עצומה בקבלה אמיתית לקיימם, כי זה עיקר ושורש הלימוד (יסוד ושורש העבודה שם).

יב. הנוהגין להחמיר בדאורייתא בזמן צאת הכוכבים דר"ת, וסומכין על קריאת שמע שעל המטה, יש להם לזהר בליל שבועות לקרוא הקריאת שמע קודם הלימוד (תשובות והנהגות לחג השבועות).

יג. הנשים אין אומרות הלימוד של ליל חג השבועות אלא ישנות כבכל לילה (עוד יוסף חי' פ' וישלח).

יד. מי ששותה לצמאנו בעת לימודו, ובדעתו לשתות עוד כמה פעמים במשך הלילה, אם כיון בברכת שהכל לפטור בה כל השתיות שלאחריה, אינו מברך שנית (מ"ב סי' קפ"ד סק"ז). ומ"מ עדיף טפי שיברך בורא נפשות ויחזור ויברך שהכל על כל שתייה ושתיה (הליכות שלמה פי"ב ס"ג).

טו. ואם יש חשש שיעבור כדי שיעור עיכול בין כוס לכוס, נכון מאד שיברך ברכה ראשונה ואחרונה על כל כוס וכוס (מנחת יצחק ח"ה סי' ק"ב).

טבילה באשמורת הבוקר

טז. בהגיע עת אשמורת הבוקר קודם עלות השחר מעט יש לטבול במקוה, ועי' כן אנו מקבלים תוספת קדושה (שער הכוונות שם).

יז. וזמנו סמוך לאור היום קודם עליית השחר בעת שמשחריר פני הרוקיע כמו חצי שעה (סידור הארז"ל הר"ר שבת ז"ל).

זהירות משיחה בטילה

יח. בשם מורי נר"ו [הבעל שם טוב] צריך לזהר מאוד אחר התיקון שעשה בלילה, שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במוסף קדושת בתר, כי אז עולין כל קיושתי הכלה שעשה בלילה, על כן יזהר מאוד לטהר מחשבתו, על כל פנים עד כתר זה (שם).

יט. ובספר פלא יועץ (ערך עצרת) כתב וז"ל: ובלבד שלא יהא יושב ובטל או מדבר דברים בטלים או אסורים עם המעלה עשן בפיו, כי עושה אלה השינה הנאה להם והנאה לעולם.

שינה קודם התפילה

כ. מי שהיה ניעור כל הלילה ורוצה לישון קודם אור היום, אסור כמו חצי שעה קודם, אף שעדיין לא הגיע זמן תפילה וק"ש, ואם מוסר שינתו לאחרים אין כאן חשש (שו"ת בנין עלם סי' א').

כא. בשו"ת שבת הלוי (ח"ו סי' מ"ט) כתב וז"ל: מכ"מ מהרגיל שראיתי דבדבר גדול כזאת שנעשה בצבור וכולם נעורים וכולם צריכים להתוועד שוב בשעת תפילה, רק מיעוט דלא שכיח שיאחרו עי"ז תפילה הנ"ל, וכיון דאם יתפללו אחרי שניעורו כל הלילה רובם ככולם אין תפלתם תפילה כלל, כי השינה מתגברת עליהם לדלג ושלא לכוון וגם חוטפים ורודפים (ומבטלים הפיוטים), ועכשיו במאחר מתפללים במתניות ובכוונה רצוץ, אלו היתה שאלה כזאת באת לפנינו מה עדיף, ספק הרגיל של לא התפלל כלל, וספק קטן דילמא יאחר ע"י שינה, מכ"מ רובם ככולם לא מאחרים, היה בודאי דעת תורה מחייב ג"כ לדחות ספק התפילה של עכשיו כלל לפני ספק איסור שינה לפני התפילה, וזה הנראה לענ"י היות שגם אני ראיתי גדולים וטובים שעשו זה, אע"פ שמצוה גמורה לחפש דרך של שומר וכו"ה, ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבותי להתפלל מיד בעלות השחר כותקין דרך התעוררות וחמימות הלב וברוב עם עכ"ל.

כב. ולפי הנראה דכל אחד צריך להרגיש בעצמו, אימתי הזמן הנכון שיתפלל בכונה כראוי ליום קדוש זה.

כג. ההולך לישון קודם התפילה, יזהר לקרות קריאת שמע קודם השינה אם יש חשש שיאחר זמנה, או שיעמיד שומר שווארי יעיר אותו קודם הזמן (כף החיים סי' נ"ח סק"ד).

כד. וזמן קריאתה משיכיר את חבירו הרגיל עמו קצת ויכירנו (שלחן ערוך סי' נ"ח ס"א), והוא כחמישים דקות קודם הנץ

החמה, ובדיעבד שירא שירדם וירא שיאחר זמנה יקרא קריאת שמע בזמן עלות השחר (שם מ"ב סק"ט).

כה. ההולך לישון שינת קבע אחר עלות השחר קודם התפילה, יכול לגמור התיקון וכן יקרא קריאת שמע קודם ברכת התורה, ויברך ברכת התורה אחר שיקום משינתו (שו"ת מהרש"ג ח"א סי' ס"ב, תוספות חיים על ספר חיי אדם סי' ט' סק"ט בשם בעל הדברי חיים).

ברכות השחר

כו. הישן בלילה פחות משיעור ששים נשימות, דינו כאילו היה ער (פסקי סידור הרב).

כז. אם ישן יותר משישים נשימות, לכו"ע מברך כל הברכות (סי' מ"ב מ"ב סק"ד).

כח. שיתין נשמיין, רבו בו הדעות בשיעור זה, י"א דהוא ג' שעות, וי"א דהוא יותר מחצי שעה, וי"א דהוא שיעור מעט יותר משלשה מינוט, ע"כ בעל נפש יחמיר לפי כחו (ד"י ביאור הלכה ר"ה דוד וכו').

כט. הגיע זמן עלות השחר והוא עוסק בתורה או בתפילה, אינו צריך להפסיק ולטול ידיו מיד, וכן מותר או לילך יותר מארבע אמות קודם הנטילה, ואף אין צריך לדקדק שלא לגעת בעיניו ובמלבושיו וכדו', ואף אם לא ישן בערב החג דאז אינו מברך ברכת התורה מספק, ויש לו לשמוע מאחר אעפ"כ מותר בתלמוד תורה, ומ"מ אם אפשר יבקש מאחר שיוציאנו בברכה זו (הליכות שלמה שם ס"ד).

ל. כשנוטל ידיו בעלות השחר לא יברך על נטילת ידיים רק לאחר עשיית צרכיו, ואז יברך על נטילת ידיים ואשר יצר (מ"ב סי' ד' סק"ל).

לא. מי שלא ישן אף בערב החג, לא יברך ברכת התורה בעצמו, אלא יבקש ממי שישן שיוציאו בברכתו ויאמר מיד אחר כך איזה פוסקים, או שיכוון בברכת אהבה רבה לצאת ידי ברכת התורה, וילמוד מעט תיכף אחר שמו"ע (מ"ב סי' מ"ז סק"ח).

לב. ובשו"ע הרב (שם ס"ז) כתב דאם אין לו מי שיוציאנו בברכתו יברך בעצמו. ובספר כף החיים (שם סק"ו), וכ"כ בפסקי סידור הרב, ברכי יוסף סי' מ"ז סק"ב) כתב בשם הארז"ל שלכתחילה מברך לעצמו, ועיי"ש שכתב עוד דכן המנהג פשוט דהניעור כל הלילה מברך בבוקר ברכת התורה, ואחר המנהג לא אמרין ספק ברכות להקל.

לג. אכן אם היה ישן בערב החג שינת קבע על מטתו (בספר הליכות אבן ישראל כתב שאם ישן שינת ארעי שלא על מיטתו, לא חשיב הפסק) [אפילו אם שנתו ביום היה בבגדיו (הליכות שלמה סי' נ"ו)], אף אם בלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה, פסק הגאון רע"א דבזה לכו"ע צריך לברך ברכת התורה בבוקר, ואין ברכת אהבת עולם של ערבות פוטרותו אם לא למד אחר התפילה (מ"ב שם).

לד. יש עוד עצה, להתנות ביום קודם, שאינו רוצה לצאת בברכת התורה רק עד למחר בבוקר כשירצה לברך (שו"ת אבן ישראל ח"ט סי' ס"א אות ב', ובספר הליכות אבן ישראל כתב בשמו (בכת"י שכן ראוי לעשות).

לה. ולענין ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, דעת הא"ר שלא לברכם אם היה ניעור כל הלילה, ויש מפקפקין בזה, ולכן יראה לשמוע אלו שתי הברכות מאחר יוכיון לצאת ממנו, ואם ישן בלילה ששים נשימות לכו"ע יכול לברכם (מ"ב סי' מ"ז סק"ד).

לו. י"א דמברך כל הברכות אף שלא ישן כלל, לפי שעל מנהגו של עולם נתקן (כף החיים סק"מ בשם האר"י ז"ל).

לז. י"א דסגי שינת ארעי כל שהוא ואף שלא על המיטה, בין אם הוא בלילה ובין אם הוא ביום שלפניו, כדי לברך ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה (הליכות אבן ישראל).

לח. אם אינו מוצא מי שיוציאו יד"ח ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, ראוי לברכו אחר שינתו הקבוע ביום (תשובות והנהגות לחג השבועות).

לט. לענין ברכה על טלית קטן יש דעות בין הפוסקים וע"כ יראה לכוין לפטור אותה בברכה שמברך על טלית גדול (סי' תצ"ד מ"ב סק"א).

מ. ושאר ברכות השחר לכו"ע יכול לברך, מפני שאין הברכות על הנאת עצמו בלבד, אלא מברכין שהקב"ה ברא צרכי העולם, ואף אם הוא אינו נהנה מ"מ אחרים נהנין, וכן המנהג פשוט ואין לשנות (שלחן ערוך סי' ס"ח).

תפלה לדוד

דוד המלך הסתלק בעצרת בכדי לחזק את ענין התפלה ביומא דאורייתא

...

ישי הוליד את דוד

בחג השבועות זרחה שמשו של דוד המלך בעולם, ובאותו היום כעבור שבועים שנה נסתלק, על זמן הסתלקותו שנינו בירושלמי (ביצה א.), "אמר ר' יוסי בי ר' בון, דוד מת בעצרת". ואילו את זמן לידתו אנו למדים מתוך מאמר הגמרא (ראש השנה א.), "הקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום מחודש לחודש, שנאמר (שמות כג, כו) 'את מספר ימיו אמלא'".

זהו אם כן אחד מן הטעמים שנתנו קדמונו (שמלה חדשה קבא) לבאר את המנהג לומר מגילת רות בחג השבועות (הובא בשולחן ערוך אורח חיים סימן תצ סעיף ט), שהלא ביום הזה נולד ונסתלק דוד המלך, וכל עיקרה של מגילת רות הוא בכדי להודיע סדר יחסו והשתלשלות לידתו של דוד המלך, "ובועז הוליד את עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד (רות ד, כא)", על כן קוראים מגילה זו בשבועות יום לידתו והסתלקותו.

זמירות היו לי חוקיך

כל ימיו אשר חיה, היה דוד המלך מלומד סבל ומכאובים, כבר בעת שנולד חשדו בו אחיו כי נולד שלא בכשרות, עד שמפני כן היו מנדים אותו מהם, ובזמן שהם ישבו בכבודו של עולם שלחו אותו לרעות את צאן אביהם בשדות ובעפרים.

אף לאחר מכן נרדף היה מאת שאול המלך שרצה להרגו נפש, ואפילו כאשר כבר עלה על כס המלוכה ונתעלה לגדולה, עדיין לא ידע מרגוע לנפשו וצרות רבות ומשונות תכפוהו חדשים לבקרים, שונאים מבית ומחוץ, כל שנות מלכותו היה נתון במלחמות, עד שאפילו מבניו עצמו היה נרדף על צווארו.

אך בכל זאת מעולם לא עזב את האמונה והביטחון בבורא כל העולמים, כמו שהעיד על עצמו ואמר (תהלים קט, ל) 'דרך אמונה בחרתי', ולמרות שצרות רבות ורעות הקיפוהו מכל עבר בכל זאת לא הניח עצמו מן התורה והמצוות כמלא נימה, כפי שאמר עוד (קט, סא), 'חבלי רשעים עונני [= שללו נפשי, ובכל זאת] תורתך לא שכחתי', 'כמעט כולוני בארץ ואני לא עזבתי פיקודיך' (שם, פז).

כל כך היה דוד המלך אחוז בהתורה הקדושה, חבוקה ודבוקה בה, די לנו אם נתבונן בלשונות הנוראים שכותב דוד המלך בתהילים על אהבתו את התורה הקדושה, וביותר מורגש הדבר בקאפיטל קי"ט, שם נראה בעליל כי נפשו יצאה בדברו מרוב געגועים והתרפקות על דברי התורה, ולא זו בלבד, אלא שהוסיף דוד המלך לבקש מלפני הקב"ה על ספר התהילים שיהיה קדוש בקדושת התורה, וכדאיתא במדרש (מדרש תהלים א), "יהיו לרצון אמרי פי (תהלים יט, טו), לא יהיו קורין בהם כקורין בספרים, אלא יהיו קורין בהן ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות", שהם חלקי התורה החמורים ביותר.

עמוד צלחתו דישא

אבל כאשר נתבונן מה היה הנקודה המרכזית של דוד המלך, נגלה שהיה זה ענין התפילה שהקיף את כל מהותו, על כל דבר וענין שהיה עובר עליו או מתרחש עמו, ולא מעט עבר עליו כדכתיב (תהלים מב, ח) 'כל משרירי וגליון עלי עברי', היה מפיל בקשה ותחנונים לפני הקב"ה

ובשירי דוד עבדיך נהללך

התהלים שכבר אזלו כמה וכמה מהדורות עכשיו במהדורה חדשה מקוצרת בגודל מתאים לתפילה, אותיות מאירות עינים, להבין תהלים. להתחבר עם מה שאומרים. יחד עם פנינים מתוקים.

ספר תהלים

סיפור לחג השבועות
יומא דאורייתא של דוד המלך ע"ה

טיב התהילות

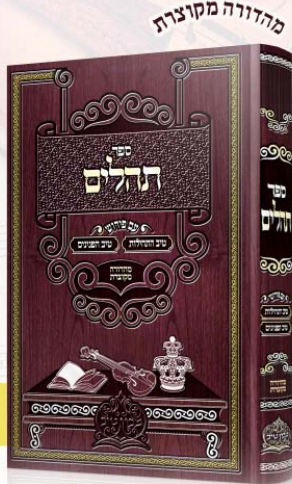
ביאור משולב קל ונוח להבנה
מיוסד ע"פ רבותינו הראשונים ז"ל
ושאר מפרשים נכתב בשפה ברורה ונגינה
למען ירוץ הקורא בו

טיב הפנינים

אגרות ופנינים דרך דרוש ודומם
המלוכית את האדם לעבודת הבורא יתב"ש
למדות טובות ולאמונת אומן בצור עולמים
מתובל בפרקי מוסר והוראה בעבודת ה'
לאורם של רבותינו המפרשים

מאת הגאון

דב גמליאל הכהן רבינובין שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי טיב: 0753-22-76-09
חוקרים מחברים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

מהעם המואבי, שהתורה אסרה לבנות ישראל להינשא אפילו עם גירי הצדק שבאים מהם², והיו אנשים טובלים עלילות של הבל ורעות רוח על דוד המלך וכאילו תולים את הקלקלה במקולקל, באמרם שיש לו הנהגות נפסדות שנובעות מעצם היותו נצר לרות המואביה, והתגלגלו הענינים עד שהרחיקוהו אחיו ומינו אותו לרועה צאן אביו הרחק מן העיר ומחברת האנשים בכדי שלא ייבושו בו.

כך היה יכול הענין להימשך זמן רב, אבל הקב"ה סיבב את הדברים באופן אחר לגמרי, כי לבסוף הגיע שמואל הנביא אל ישי לברור את אחד מבניו עליו ישיית את כתר המלוכה, ישי היה ליבו סמוך ובטוח שהכוונה לאחד מבניו הגדולים וכלל לא העלה בדעתו שהכוונה לדוד צעיר הבנים, אך שמואל הנביא דרש ממנו במפגיע להביא אליו גם את דוד, ואז שהופיע דוד לפניו שרתה נבואה על שמואל הנביא ושמע את הקול (שמואל א טו, יב), "ויאמר ה' קום משחהו כי זה הוא וגו' וימשח אותו בקרב אחיו".

למן אותו הזמן וילך דוד הלך וגדל, עד שזכה בכתר המלוכה שתהיה לו ולורעו אחריו עד ביאת ינון, ולא זו בלבד, אלא שכל כך עלה ונתעלה במדרגות הקדושה, עד שנעשה רגל רביעי במרכבה יחד עם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב.

ללמדנו, שלעולם אסור להתיימשך אפילו יעברו על ראש האדם משרים וגלים עד אין חקר, בכל זאת יתחזק ויתאמץ ואל ירח לבבו, שהלא כן אנו מצאנו בדוד המלך שהיה מלוף ביסורים נוראים חרפות וביזיונות, ברוח נשגב, אבל לבסוף מצאנו שרומם הקב"ה את קרנו עד אין שיעור ועד אין חקר, התנער מעפר והוקם על גבוניות דברים אלו אחרית ותקווה טובה לכל דורש ה'.

מעתה מצי לן למימר טעם הגון מדוע בחר הקב"ה שיסתלק דוד המלך דווקא בחג השבועות ויום מתן תורה, בכדי להזכיר לנו ולעורר אותנו בעיצומו של יום קבלת התורה ששמעתתא בעי צילותא, ויחד עם התורה שניתנה בו ביום צריך להוסיף לזה ולצרף עמה גם את עבודת התפלה והתחנונים, כי תורה ללא תפילה אינה די, ואף תפילה ללא תורה אינה כראוי, אלא שניהם צריכים זה לזה ומשלימים אלו את אלו.

לפיכך בחר הקב"ה לסלק את דוד המלך דווקא ביומא דאורייתא, כי על ידי זה נוטלים בידם ביום זה כל בני ישראל את ספר שירי דוד המלך, ושופכים את לבם כמים בערגה וכיסופין עם פרקי התהילים שכתבם דוד המלך בקדושה ובטהרה, ועל ידי זה מתעלה ביום מתן תורה גם כח התפלה.

על כן, ביום גדול וקדוש זה - יום מתן התורה והילולת דוד המלך ע"ה, כאשר נהגו להרבות באמירת תהלים, מילין קדישין אותם חיבר דוד המלך נעים וזמירות ישראל, נפיל תחנה ובקשה לפני מלך מלכי המלכים שיזכנו לקבל התורה כראוי, שאיר עינינו בתורתו וידבק לבנו במצוותיו, שיערב נא השם אלוקינו את דברי תורתו בפינו.

נשפוך שיח ערב יחד עם דוד המלך שהשתפך בתפלה ותחנונים לפני הקב"ה, 'גל עיני ואביטה נפלאות מותרתך' (קט, יח), 'דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני' (שם, כט), 'הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב' (שם, לד), 'אשמרה תורתך תמיד לעולם ועד' (שם, מד), כן יעזרנו על דבר כבוד שמו יתברך³.

רבות רעות צדיק ומכולם יציאתו ה

ברם, מלבד הבקשות והתחנונים הבוקעים ועולים מתוך ספר התהילים, המשמשים כמים קרים לנפש עיפה וכרטיה על גבי המכה, ישנו עוד ענין שממנו ניתן לשאוב חיזוק ועידוד לרפאות ולחזק הנפש בכל גל וגל שעובר על האדם.

דהנה, דוד המלך היה צאצא לרות שבאה

1 כאן המקום לעורר על החובה והזכות להרגיל עצמו לומר תהלים מדי יום ביומו ולא יעבור, וכבר מילתו אמורה באת במקומות אחרים.

2 יש להעלות על סג את מסירות נפשה של רות המואביה שהייתה נכונה להתגרש ולהסתפח בקהל ה' אפילו בזמן שידעה שלא תוכל להינשא לעולם ותישאר בודדת ועיריית, שהרי כתוב (דברים כג, ד) 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'', ובאותו שנה עדיין לא ידעו את דרשת חז"ל להחריג מואבית, אולם סופו של דבר היה, שבאותו היום שבאה רות להתגרש וישבו החכמים ודרשו - עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, והותרה רות לבוא בקהל.

נהגו ישראל שבחג השבועות קורין את מגילת רות (כן כתב בשולחן ערוך סימן תצ ט' בהג"ח), כמה וכמה טעמים כבר נאמרו בביתר המנהג הזה, וגם אנו לדרכנו נבוא לדרוש בשורשי העניין, והדברים פשוטים שאם נתקנו לומר את המגילה הזאת בזמן של מתן תורה, הרי שוודאי טמון כאן איזה כוונה ישירה והדרכה נכונה הנוגעת לקבלת התורה, לפיכך יש לנו להתבונן היטב במעשה דמגילת רות, ולראות מה אנו יכולים ללמוד מכאן דעה והשכל ליום הגדול והקדוש הזה של קבלת התורה.

בלמדנו את הקורות במגילת רות ואת סיפור הדברים שם, נראה כי שלושה המה האנשים אשר בעיקר עליהם נסוב כל הסיפור במגילה, נעמי, רות, ובוועז, תחילת ההשתלשלות הייתה ברעב הגדול שפשה בקרב הארץ, ואלימלך - נשיא הדור - שחשש כי עול פרנסת בני ישראל יפול על כתפיו, נטל את נעמי אשתו ואת שתי בנותיו מחלוץ וכליון יחד עם כל רכושן, וירד להשתקע עמהם בשדי מואב, במשך זמן שהותם באותו מקום אף לקחו להם מחלוץ וכליון שניים מבנות מואב - ערפה ורות - להיות להם לנשים, אך לא ארך להם ימי השלווה, כי יד ה' פגעה בהם ומתו אלימלך ובניו, רק נעמי ושתי כלותיה נותרו לפליטה בעירם ובחוסר כל. אולם למרות השבר הגדול והנורא שפקד אותה בחילוק מעמה בעלה ושני בניה, התנערה נעמי מן העפר והתעוררה לשוב אל ארץ בית אביה מקום מולדתה, הלא הוא בית לחם שבארץ ישראל, אבל איך שפנתה לדרך נכרכו אחרים שתי כלותיה ולא רצו להיפרד ממנה, אלא יחד התחילו ללכת עמה לעבר ארץ ישראל. נעמי ניסתה לשלל אותן שלא תבאנה אחריה, אלא ישובו אל ארצם שם יינשאו ויקימו את ביתם מחדש, ומה להם לבא לארץ ישראל ולהיות שם גירות נכריות בארץ לא להם.

ערפה, סברה וקיבלה את דברי חמותה שיצאו מן הלב ובחזרה לשוב על קבותיה, אבל רות לא הרפתה, אלא זבקה בעוז אל נעמי ללכת אחריה באש ובמים, באמרה לחמותה (רות א, טו) "עמך עמי ואלקייך אלקי", ובחזרה רות בדרך הזה על אף שידעה כי אין לה שום עתיד בארץ ישראל ולא תוכל להינשא שם, שעדיין לא ידעו באותה שעה את ההלכה שרק מואבי אסור לבוא בקהל אבל מואבית מותרת, ועל כן הוסיפה רות לומר (שם ח), 'באשר תמותי אמות ושם אקבר', כי ידעה שתמות ערירית ובלא בנים.

ומה עלוב היה המראה, כאשר נעמי, שמלפנים יושבת הייתה בכבוד של עולם, שבה הנה בודדת בעולמה, נקייה מבניה ומנכסיה, ומתלווה אליה אשה נוכריה מבנות מואב.

נוצר משרשיו יפרה

בעת ההיא נשיא היה בישראל שם בבית לחם ובוועז שמו, אותו בוועז היה בנו של שלמון, ושלמון היה אחיו של אלימלך - הנשיא הקודם - וגם אחי אביה של נעמי, ושלשת האחים האלה - אלימלך, שלמון, ואבי נעמי - היו בנים של נחשון בן עמינדב, ולאחר שירד אלימלך לשדי מואב נעשה בן אחיו בוועז לנשיא, והיו מתאחדים על שולחנו תורה וגדולה כאחד, שמלבד גדול צדקותיו וכח תורתו שבוכותה נתמנה לראש הסנהדרין, התברך גם בעשירות מופלגת.

כן הלכו נעמי ורות הלוקו ונסוע על פני הארץ, עד אשר הגיעו אל עמך האבות לרעי בית לחם, והודמנה זמן ביאתם לתקופת קציר החטים, בעוד שלא היה ברשותן שום דבר מאכל להכניס אל פיהן ולהחיות את נפשן, ולא נותר להן ברירה אלא לצאת אל השדות ולצפות לרחמי בעלי השדות שינתנו להן מעט מזון ומחיה, "ותאמר רות המואבית אל נעמי, אלהיך נא השדה ואלקטתה בשבילים אחר אשר אמצא חן בעיניו, ותאמר לה לבי בתי" (רות ב, ב).

סובבה ההשגחה העליונה את הדברים, והודמנה רות אל שדה של בוועז - שאר בשדה של נעמי, עד שלא ארכו הימים, והקימה רות הצדקנית בית גדול וקדוש לה' ולתורתו יחד עם בן גדול הדור, ומהם תוצאות חיים מלכות בית דוד, "ושלמון הוליד את בוועז ובוועז הוליד את עובר, ועובר הוליד את ישי וישי הוליד את דוד" (רות ב, סא).

נעמי לא חפצה ליהנות ממתנת ידי בשר ודם

אפס כי מקום נותר לנו להבין ולהתחקות אחר תעלומות דרכיהם הטמירים של אותם הצדיקים, ומדוע ראו לנהוג כפי שהנהגו. ראשית כל צריכים אנו להבין את ההנהגה של נעמי, נעמי הלא הייתה בת דודו של בוועז - נשיא הדור וראש הסנהדרין - שהיה יושב אז בכבודו של עולם, ומדוע זה לא פנתה אליו נעמי מיד, שיהא להן לעזר ולמשען אחר ששבה זה עתה משדי מואב בעירם ובחוסר כל, הלא אם רק הייתה מבקשת היה בוועז עומד לה לעזר וסיוע בשעת דוקה?

אמה של מלכות

אין היסורים באים אלא לטובת האדם ובכדי

שיעשה נחת רוח ליוצרו

אך יש לומר בזה, שנעמי שאשה גדולה וצדקנית הייתה, ואף לאחר כל מה שעבר על ראשה, שירדה מגדולתה ושיכלה את בעלה ושני בניה, בכל זאת עמדה איתן באמונתה וקיבלה על עצמה לשוב לארץ ישראל ולצור ישראל וקונוה, ומגדל צדקתה ואמונתה בהש"ת בוודאי לא רצתה לשום מבטחה על בשר ודם אלא בהבורא יתברך שמו לבד, לקיים מה שנאמר (תהילים כה, כג) "השקל על ה' יהבך והוא יכלכלך", ועוד נאמר (משלי טו, כז) "שונא מתנות יחיה", ועל כן לא פנתה לבועז לעזרה.

בוועז ברוח קדשו מנוע היה מלעזור לנעמי רות

ברם, התמיהה הגדולה שיש להמיהה כאן, הוא על בוועז, שהרי בוועז ידע היטב על שובה של נעמי לארץ ישראל, כפי העולה מתוך דבריו שאמר לרות (ב, א), "הגד הוגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך, ותעובי אביר ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום", והפלא הוא, שעל אף שידע בוועז כי נעמי שבה הנה, מכל מקום לא מצאנו שבוועז עזר לה ולרות עד עתה, ואפילו אחר שבאר רות לפניו בשרה לא נתן לה הרבה, אלא רק בירך אותה בברכות לרוב, ואמר לה (שם יב), "ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אלקי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו". ותגדל התמיהה עד לב השמים, מדוע לא יצא בוועז מגדרו להציל את שאתר בשרו ממעמקי בור ודות שם הייתה שרויה?

אך יתכן לומר, שהיה בזה עניין עמוק מאד, עמיקא וטמירא, אבל בטרם שנאמר את זאת חייבים אנו להקדים ולגלות דעת, כי דרך הנהגה זו לא נאמרה אלא בצדיקים וקדושים אשר עיני בורחם להם ורואים דברים עליונים הנעלמים מעיני בשר, והם יודעים אל נכונה את הטובה האמתית של העומד לגנום, אבל אינו שייך כלל וכלל לאנשים כשרכנו, שאסור להם להתנהג כן בחבליהם האיסור, ואדרבה, חוב קדוש הוא לכל אחד ואחד בעת שרואה את חבריו מתייסר בייסורים, שלא לעמוד מנגד ולעשות כל טעדיק שעולם בכדי להוציאם ולהקל עליו מסבלותיו, ולא באנו כאן אלא בכדי להציג מזה את המוסר השכל שבו, ולדעת את ההשקפה הנכונה כלפי הייסורים והמודים שעלולים לתכופ על האדם ח"ו, רק אחר ההקדמה הזאת נוכל לבוא אל המכוון בסייעתא דשמיא.

בוועז, שהיה הגדול בדורו, צפה ברוח קדשו שייסורים אלו העוברים על נעמי ורות אינם אלא לטובתן, לתקן את נשמתם ולהמתיק את הדינים מעליהם שורשם, ורק בזכות ייסורים אלו תזכה רות המואבית בהיבנות ממנו ולהיות אמה של מלכות, עד שממנה תיכון ותתנשא מלכות בית דוד אשר זרעו לעולם יהיה וכסאו קיים לעולם כימי השמש על הארץ, ולא רק רות בלבד, אלא שעל ידי זה זכתה אף נעמי לעשות לה שם ושארית בעולם.

ומשום שלא רצה בוועז למנוע מהן את הטובה הגדולה אשר תגיע להן על ידי אלו הייסורים, לכן היו ידיו אסורות בזקים ובכבלי ברזל עד שלא היה יכול לעזור להן בפועל ידיו, מלבד הברכות לרוב אשר הרעף על ראשה של רות, כאמור לעיל, כי בוועז ידע, שהתועלת הגדולה ביותר עבורן הוא שהוא לא יעזור להן, אלא מתוך שידוככו ביסורים יזכו בסופו של דבר לרב טוב הצפון לצדיקים ולשכר גדול בעולם הזה ובעולם הבא.

מלכות דוד ושלמה בעטרה שעטרה לו אמו

אכן, כעבור זמן הרבה, זכתה רות לראות את עולמה בחייה, ולא רק את דוד המלך בלבד - בן נכדה ישי - ראתה וישוב על כסא מלכותו, אלא עוד האריכה ימים ושנים בשיבה טובה, ולא הסתלקה מן העולם עד שראתה את שלמה המלך עולה על הכסא הגדול והקדוש של אביו, וכדאמרו בבמרא (בבא בתרא צא), "רות המואבית ראתה במלכות שלמה בן בנו של בן בנה, שנאמר (מלכים א ב, יט) 'וישם כסא לאם המלך', ואמר לא לעזר לא מלכות".

גם נעמי - אמו של מחלוץ - בעלה הראשון של רות, זכתה לקבוע לה שם ושארית בעולם, כי הבן שגדל לבועז ולרות, נקרא על שם נעמי ולבנה ייחשב, וכדכתוב בסוף המגילה (ה, טו), "ותיקח נעמי את הילד ותשיתוהו בחיקה ותהי לו לאומנת, ותקראהו לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד".

את כל זאת צפה בוועז ברוח קדשו, והיות שלא רצה למנוע מהן את כל הטוב הזה, לכן לא פעל להקל מעליהן את הייסורים המזככים, עד שלסופו של דבר ראו ברכה בעמלן.

חביבין יסורים

למדים אנו מזה יסוד גדול ונורא, כי קורה לעתים ופוקדים ותוכפים על האדם ייסורים שונים ומשונים הטורדים את מנוחתו ושלוחות - רחמנא ליצלן, אשר בהשקפה ראשונה נראה העניין כדבר הגרוע וחמור עד למאוד, אשר יש לעשות כל טעדיק שבעולם בכדי להיפטר הימנה ולהינצל מזה.

אבל כאן, על ידי הנהגתו של בוועז, אנו מקבלים את ההסתכלות הנכונה והראויה על כל העניין של היסורים, שלא באו לעולם אלא לתועלת ולטובת האדם, ולמרות שבעיני בשר אינם נראים כן, אך לאמיתו של דבר היסורים מזככים ומטהרים את הנפש מכל סיג ופגם, וכדאמר רבי עקיבא (סנהדרין קא), "ש'חביבין יסורין" כי הם מכפרים על האדם, עד שבזכות זה אף זוכה לרוב טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים.

ולא עוד, אלא שעל ידי שממשיך לעבוד את הש"ת כמימים ימימה, הריהו גורם לנחת רוח ותענוג שם בעליונים, שהשכינה הקדושה וכל הפמליא של מעלה משתעשעין עמו, באותם את האש ישראל, אשר למרות כל חבלי הטרדין החופפים את ראשו, מכל מקום אינו מתיאש ולא חלש לבו בקרבו, אלא מתחזק הוא באמונת אומן שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וממשיך לעבוד את קונו בעוז ובתעצומות ללא התרשלות כלל, ואין כל ספק שמבלי הדבר לשמחה ושעשועים בעליונים ובשמי השמים ממעל

אליהו הנביא נמנע מלהודיע להרשב"י שהתבטל הגזירה

ראיה לדבר מצאנו במעשה דרבי שמעון בר יוחאי, אשר כידוע ברח מאימת הקיסר שרצה להרגו נפש על שדיבר סרה במלכות רומא, עד שמחמת המציק היה מסתתר רבי שמעון בר יוחאי יחד עם בנו רבי אלעזר בתוך המערה, שם למד תורה מתוך צער ויסורים קשים, ולסוף שנים עשרה שנה, כשמת הקיסר ובטלה הגזירה מעל ראשו של רבי שמעון בר יוחאי, מספרת הגמרא (שבת לב), "אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא, אמר, מאן לודעיה לבני יוחי דמית קיסר ובטל גזירתיה, וכשנשבע הרשב"י ורבי יוחי הקול הקורא מבחוץ, אז התייצבו ויצאו מתוך המערה.

ויש להבין את ההנהגה של אליהו הנביא, מפני מה היה צריך אליהו הנביא לעמוד מחוץ למערה ולהכריז את הכרזתו על שייבין רבי שמעון מאליו, מדוע לא נכנס אליהו הנביא - שהוא 'איש פקיד על כל בשורות טובות' (יחזקאל למוציא שבת) - אל תוך המערה, ולגלות בפירוש לרבי שמעון כי כבר חלפה ועברה לה הגזירה שריחפה מעל ראשו?

אכן, לפי דברינו אתי שפיר ואין כאן בית מיוחס כלל, כי היות והתורה שלמד רבי שמעון ובנו בתוך המערה מתוך הדחק ועל ידי יסורים גדולים ונוראים, כשכל גופם טמון בעפר וגזירת המוות מרחפת כל העת מעל ראשם, גרמה לנחת רוח ולשעשועים גדולים לפני הקב"ה, על כן היה אליהו הנביא מונע את עצמו מללכת לגלות לרבי שמעון שכבר פסקה הגזירה, כי אם ייצא רבי שמעון מתוך המערה עלול להיפסק השמחה הגדולה והחדווה היתירה שהיה בעליונים מן התורה שגלמדה בצער.

אך בכל זאת אי אפשר שהרשב"י ובנו ימשיכו לשבת בצער המערה מבלי שיידיעו שכבר מת הקיסר מן העולם, על כן נקט אליהו בתחבולות, מה עשה? נעמד על פתח המערה לשאול בקול גדול מי ילך להודיע לרבי שמעון שנתבטלה הגזירה, וכשישמע זאת רבי שמעון יבין מעצמו שהגיע העת וכבר אפשר לצאת מן המערה לאור העולם.

לא ניתנה תורה אלא על ידי יסורין

עתה נבוא אל המכוון, להבין את הקשר והשייכות של מגילת רות אל חג השבועות ומתן תורה, שלא באה המגילה הזאת אלא בכדי ללמדנו שאין התורה נקנית אלא מתוך הדחק והייסורים, וממש כלשון הזה אמרו חכמינו ז"ל במדרש (מדרש זוטא רות א, א), "ומה ענין רות אצל עצרת שהיא תקראת בעצרת בזמן מתן תורה, ללמדך, שלא ניתנה תורה אלא על ידי יסורין ועוני".

ברם, כאשר יודע האדם שהייסורים הם לטובתו הנצחית ואינו מתמרמר על כן, אלא אדרבה, הוא מתגבר כארי להוסיף ולהרבות חילים בעסק התורה ועבודת הש"ת, לבסוף הוא זוכה לראות את עולמו בחייו, וכמו שהזכרנו בשם חז"ל, שלא הסתלקה רות מן העולם עד שראתה את שלמה המלך וישוב על כסא מלכותו. יעזור הש"ת, שנוכל לשבת על התורה ועל העבודה מתוך מנוחת הנפש ובהרחבת הדעת, מתוך שלום ושלווה השקט ובטח, מנוחה שלימה שאתה רוצה בה, ואל תביאנו לא לידי נסיון ולא לידי בזיון, אך טוב וחסד ירדפנו כל ימי חיינו ושבתי בבית ה' לאורך ימים, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, אמן ואמן.

טיב הקהילה

נשיא
ז' סיון תשפ"ו

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"נ	6:58
מוצ"ש ק"ר	8:16
ר"ת	8:52

סוף זמן קריאת שמע והפליטה

סו"ת א'	8:13
סו"ת ב'	9:04
סו"ת א'	9:41
סו"ת ב'	10:14

גליון מס':
836

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מוזנו ורבינו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב המעשיות

מרן רבי ישראל בעש"ט הקדוש

לכבוד האי יומא דהילולא רבא, של מרן רבי ישראל [בן רבי אליעזר] בעל שם טוב הקדוש זי"ע, המתאחד ומתיחד ביום חג השבועות הזה [עלה בסערה השמימה חג השבועות תק"ך לפ"ק].

נבואה נא להתדבק בנגיעה בצל היכלו הקדוש, צילא דמהימנותא עלילא, להאיר את לבבנו נפשותינו ונשמותינו במתק צוף 'אור שבעת הימים' זצוק"ל - אשר האיר והזריח בדורו ולדורות עולם - ביחד עם סגל תלמידיו ותלמידי תלמידיו - את אור השם יתברך ואור תורתו הקדושה בתוך כל ישראל בכלל ובפרט.

נתמקד נא הפעם בלפיד 'אור האמונה' שהפיץ והאיר הבעש"ט בתוך חשכת הגלות, אמונה פשוטה תמימה וטהורה, שהיא יסוד היסודות של כל התורה הניתנת לישראל כהיום הזה 'זמן מתן תורתנו' - להחזיר בתוכנו את תוקף האמונה השלמה, והביטחון בהשם יתברך כצור החלמיש. - מתוך קובץ האמונה דגן, מה שלימד ומה שסיפר לפנינו כ"ק רבינו הגה"צ שליט"א, בתורתו וקדושתו של רבינו הבעש"ט, בעל ההילולא, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

"אנכי ה' אלקיך" - אמונה שלמה!

מצות האמונה היא המצוה הראשונה, שבה פתח השי"ת נותן התורה ב"ה את 'עשרת הדברות'. בהגותך מלכנו במעמד הנשגב והנורא, על הר סיני לאמר (שמות כ, ב): **"אנכי ה' אלקיך, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. לא יהיה לך אלהים אחרים על פני".** האמונה היא שורש ויסוד כל התורה כולה, שעליה נשען כל בני היהדות, והיא סוד קיומו של איש ישראל בעולם. כאשר מהאי טעמא קיימא לן בשליח פרק אלו הן חלוקין (מכות כד): **"בא חבוק והעמידן על אחת (חבוק ב, ד) וצדיק באמונתו יחיה".**

כמו שפנת רבינו הרמב"ם ז"ל בי"ד החזקה את ספרו 'משנה תורה' (הל' יסודות פ"א ה"א): **"יסוד היסודות ויסוד החכמות, לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא וכו'" עכ"ל** הפז, עיין שם באורך.

"אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים"

כתב בספר הקדוש **"יסוד העבודה"** (מכות כד) וז"ל: **"שמעת מפי הצדיק רבי נח [מלכוויטש] זכותו יגן עלינו, שהבעל שם טוב זכרוננו לברכה אמר לתלמידיו: אחרי כל השגות שהשגתי למעלה בשרשי התורה והמצוות, ואחר כל התענוג מהשגותי. - אני מניח את כל ההשגות, ומחזיק אני באמונה פשוטה, א נע"ר בין איך און גלייב"** [פתי אנכי ומאמין].

"ומורי ורבי הצדיק רבי משה [מקאברין] זכותו יגן עלינו אמר, שעוד פירש הבעל שם טוב דבריו יותר, ואמר: ואם דכתיב (משלי יד, טו) 'פתי יאמין לכל דבר' - הלא כתיב (תהלים קטו, ו) 'שמר פתאים ה'!"

טיב מעשה מופלא בגודל יקרת 'אמונה פשוטה' של רבינו הבעש"ט הקדוש, מביא נכדו הקדוש בספר "דגל מחנה אפרים" (פרשת וישלח ד"ה כי במלך).

פעם הגיע הבעש"ט בדרכי הילוכו בקודש אצל הנהר הגדול הנקרא **"נהר דניעסטער"** [המתפתל בין הרי הקרפטים שבאוקריינה], והיה צריך להגיע אל העבר השני של הנהר. אך באותה העת לא נמצאה בקרבתו שום 'מעבורת' או סירה קטנה לחצות בה את הנהר, כנהוג בימים ההם.

כראות הבעש"ט המצב לאשורו, והיה דחוק להגיע במהרה אל

טיב הפרשה

קבלת טובת הפסיוע לקיימה

בכתף. והנה כשהועיד הקב"ה את בני מררי למשא הקרשים, לא הזכיר הכתוב שיהיה זה בעגלות, ואם כן, גם אם נאמר שהציווי למשה לקחת את העגלות כבר היה תיכף בא' ניסן, אפשר שרק משה ידע מזה, אבל לא בני מררי, שהרי להם נאמר רק לשון 'לעבוד ולמשא', והיתה הבנתם שהוטל עליהם מלאכה כבידה שאינה טבעית כלל, [כי בדרך הטבע אי אפשר לבני אדם לשאת גושי עצים כבדים כאלו שעביין אמה ואורכן אמה וחצי וגובהן עשר אמות], ואעפ"כ לא שאלו האנך

יזכו למלא את תפקידם, הם האמינו שאם הקב"ה דורש זאת מעמם אות הוא שיצליחו בדבר, וקיבלו עליהם את חובתם בלב שלם. [ויש גם מקום לומר שהציווי לקחת את העגלות למשא היה לאחר המיני, מאחר שרואים בדברי האוה"ח וגם ברש"י ד"ה 'ויקיימו', שהיה רווח זמן מעט שהביאו הנשיאים את העגלות עד שנתקבלו ע"י משה, ויתכן שבעוד שנצטוו בני מררי על המשא לא ידע אפילו משה שיהיה זה ע"י העגלות, וכן מובן קצת ממשמעות הכתובים].

אולם אחר כך ראו שכבר קודם לקבלתן כבר הקדים להם הקב"ה סעד לתפקידם, על ידי שנתן בלבם הנשיאים רצון לגדב את העגלות.

מזה הטעם ראתה התורה לנכון לאחר את המוקדם, כדי להודיע שתכלית כל אותו מאורע שהוקדם לא היה כי אם לתכלית המאוחר, שיהיה זה פתרון להקשיש שנזכר במאוחר. ויהיה זה כלל לכל הקשישים בעבודת הבורא, שאם היצר מערים קשיים כדי לבטל את האדם מאיזה מצוה, גם אם נראה לו שאין שום טעם לנסות ולהתגבר עליו, לא ירפה ידיו, ולבסוף יראה שמראש כבר סיבב הקב"ה סיבות לשיעור.

זה היה גם כי היסוד ל'קבלת התורה', דהנה אמרו חז"ל (פרקי דרבי אליעזר ובעוד מקומות) שאומות ישראל מיאנו בקבלת התורה, והיה הקב"ה מסבב ביניהם עם תורתו ושאל אותם אם חפצים המה לקבלה, והם שאלו 'מה כתיב בה?' הם לא רצו לקבלה עליהם כל עוד שלא ידעו אם מסוגלים הם להחזיק מעמד, ואכן אחר ששמעו מה שהשיעם הקב"ה מאסו בה, בידעם שזה שלא לפי טבעם. אולם ישראל לא שאלו 'מה כתיב בה?' ובאותן תיבות שקיבלו עליהם את התורה, היינו במירת 'נעשה ונשמע' כבר נתנו גם טעם הגון למה הם לא שואלים, כי הם האמינו שגם אם קודם קבלת התורה קשה לקיים המצוות, אחר שיקבלו אותה יהיה ה' בסעדם 'וזהו 'נעשה' - נקבל עלינו, ואז 'נשמע' - כבר נוכל לשמוע, היינו שיתיישבו דברי תורה בלב, ולא יהיו נראים לנו כדברים קשים ובלתי טבעיים. כי ה' יתן בנו כח להחזיק בהם.

ואת ארבע העגלות ואת שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם בני איתמר בן אהרן הכהן: (ז, ח)

מידי שנה קוראים פרשת נשא סמוך ונראה לחג השבועות, ולימוד נאה מצאנו בפרשה זו, שהוא היסוד העיקרי ל'קבלת התורה' על ידי אמירת 'נעשה ונשמע'.

הנה, בריש פרשתן מובא הציווי מהשי"ת למשה לפקוד את הראים לבוא לצבא צבא לעבודת אוהל מועד מבני גרשון ומררי ובתוך זה הציווי מינה הקב"ה אותם לעבודת משא, את בני גרשון הועיד למשא היריעות ועל שאר הדברים הקלים, ואת בני מררי הועיד למשא לכל הדברים הכבדים, הקרשים עם בריהיו, והעמודים עם אדניו.

זה הציווי הוא המשך לפרשה הקודמת בו נאמר הציווי על פקודת בני קהת ועת התמנותם על כל כלי הקודש, ולכל אלו הציוויים קדם הציווי לפקוד את כלל שבט לוי מבין חודש ומעלה, וגם לזה קדם הציווי לפקוד את כל שבטי ישראל, וזה הציווי הקדום נאמר 'באחד לחודש השני בשנה השנית' (לעיל א, א). זאת אומרת שכל אלו הציוויים אי אפשר שהיה אחת מהם לפני התחלת החודש השני (ראה שמות מ, ב יז).

והנה בסוף הפרשה (פרק ז) חוזרת התורה ומאריכה בסיפור הקורות ביום שהוקם המשכן, שבו הביאו הנשיאים את קרבנותיהם, ומתחילה הביאו שש עגלות זהב ושנים עשר בקר, ובקשו לַעֲשֶׂה אותם לעבודת המשא והסכים הקב"ה עמם (עיי"ש פסוקים ו-ח).

והנה, על מה שאיחר הכתוב את המוקדם, כבר אמרו חכמים (פסחים ו: ש'אין מוקדם ומאוחר בתורה', אולם ידועים הם דברי הרמב"ן [להלן ט, א] שבדרך כלל לא הקדימה התורה את המאוחר אם לא שהיה איזה טעם בדבר, כלומר, שרצתה ללמדנו בכך דבר מה, ואם כן צריכים לתת לב בכל המאוחרים והמוקדמים ולהבין מה רצתה התורה ללמדנו.

ויש לומר בהקדם דבריו של ה'אור החיים' הקדוש (פסוק ה) לפרש ענין הציווי של הקב"ה למשה לקחת את העגלות ואת הבקר מן הנשיאים וז"ל: 'קח מאתם וגו' אומרו 'מאתם' ללמד שעדיין היו ברשות המביאים, ולא באו לרשותו של משה, וטעמו של משה, לצד שלא נצטוו שישאו המשכן על העגלות, לא רצה לקבל, כי למה הם ראויים, והנשיאים שיערו בדתם כי הקרשים והאדנים משא גדול, שצריך לעגלות, והסכימה דעתו של הקדוש ברוך הוא 'עכ"ל.

מתוך דבריו רואים שכל עוד שלא נצטוו במפורש שראוי לשאת את חלקי המשכן בעגלות היתה ההבנה שיש להשיאם רק

סיפורי השגחה פריטי שנשחרו מעירכת ע"י הקוראים 'צוחק מי שצוחק אחרון'

יש לי תלמיד ששנים רבות משתתף בשיעורים שלי ואני משמש כרבו המובהק.

הוא מתייעץ איתי בכל עניין.

מדובר באברך חמד שישב באוהל של תורה למרות הקשיים הכרוכים בכך. כשאני אומר קשיים, אני מתכוון לקושי הרבה יותר מהרגיל שכן כל האחים שלו בעלי עסקים, ולא רק שאינם מכבדים את האח לומד התורה אלא מרבים להקניט אותו בבחירתו לעסוק בדברי תורה ולחיות במרתף בשכירות במקום לעשות חיל בעסקים. כמובן שהוא ורעייתו מגדלים את ילדיהם בשמחה, אבל בלב עמוק זה משפיל ומעיק בכל אירוע משפחתי.

לפני שבוע התקשר אלי תלמידי החביב, ועדכן אותי בשמחה שהוא קנה דירה מרווחת בבורי פארק, הייתי המום ושאלתי: "הכיצד?" והוא השיב לי את תשובתו המדהימה: "שנים רבות יש אישה זקנה וגלמודה שמתגוררת בסמיכות אלינו. במשך השנים היא נעזרת בי בשתי ובילדים לכל מה שהיא צריכה, ואף לשתתף היא מגיעה לסעודות לפי רצונה, היא ממש בת בית אצלנו וכמו סבתא לילדים."

באחד הימים יצא שחיקתי את אשתי על ההשפלות והצחוק של אחד האחים על כך שאנו בני תורה ללא דירה, והגברת הזקנה שמעה את פרטי הסיפור איך כל האחים מסתכלים עלינו בבוז... היא קראה לי לביתו והוציאה פנקס צ'קים רשמה בצ'ק שש מאות אלף דולר (\$600,000) וביקשה שאקנה דירה מרווחת למשפחה. הייתי בטוח שמדובר בבדיחה, אבל מהספק הלכתי לבנק והתברר שאכן יש כסיו לצ'ק.

קניתי דירה יפה צמוד אליה ואז אמרה, אני מעריכה רק תורה, ומחיום והלאה אני רוצה שכל ההוצאות שלכם יהיו עלי ואתם תמשיכו לגדל בית של תורה לתפארת עם ישראל!!!

הזונתי את המשפחה לחנוכת הבית, ועכשיו הם כבר אולי מתחילים להבין כי טוב סחרה מכל סחורה!!! סיים תלמידי את הסיפור המרגש!!! ואני השבתי: "צוחק מי שצוחק אחרון!!!"

בית מדרש

ניכר היה בו שאינו מתושבי מעוז'בו' והגלילות, ושואלו האם ידוע לו אולי היכן הוא כאן ביתו של הבעש"ט? - ברכו רבי וולף בברכת השלום בסבר פנים יפות, וליווהו אל היכל קדשו של הבעש"ט. לבקשתו של האורח הזר, שלא ידע כלום ממנהגי המקום, נכנס עמו רבי וולף בקודש פנימה, הציגו בפני הרב, ואמר שזה עתה פגש ביהודי זה בדרכו, אשר הגיע במיוחד אל הרבי בענין הנצרך לו. בטרם פנה רבי וולף לצאת מן החדר, כדי שיוכל היהודי לשוח בהשקט את אשר על לבבו, ביקשו הבעש"ט להמתין קמעא, כי ברוצנו לספר בפניהם 'טיב מעשה' אחד!

עמדו להם אפוא יחדיו ר' וולף ביחד עם היהודי האורח, והטו אוזנם לסיפורו היפה של הבעש"ט.

לפני כמה שנים, פתח הבעש"ט את סיפורו הנאה, היה יהודי אחד סוחר יערות וותיק, שעמד כדרכו בתוככי יער ענק כדי לפקח על עבודת הפועלים כורתי העצים הפזורים במעבה היער, ובאמתחתו החזיק סכום כסף גדול שהביא עמו לתשלום שכרם של הפועלים ביער.

והנה בעמדו כך הגיעו לפתע מאחוריו שני שודדים אימתניים, ובאימים קשים דרשו לאלתר את כל הכסף שיש ברשותו! לאחר שקיבל את כל שלל ידיהם, נדברו ביניהם הערלים האכזריים שעתה בדיקו יותר 'להתפטר' מזה האיש, שכן אם ישאירוהו בחיים, עלול הוא למסור עליהם אצל השלטונות, שבוודאי ימחרו לשלוח פלוגת חיילים אל היער כדי לתופסם, והחליטו ביניהם 'לחסל' את השבוי, רחמנא ליצלן.

היהודי הסוחר שעמד כפות מן הצד, שמע היטב וגם הבין את דיבוריהם הנוראים, ונפשו התמלאה פחד נורא. בצד לו, כשראה והבין את גודל צרתו, ביקש מן השודדים להניח לו לכל הפחות להתפלל לפני קונו לזמן מועט. והם אכן נענו לבקשתו, כמקובל בכל העולם להיענות לבקשתו האחרונה של הנידון למוות.

זו אפוא השודדים הצידה, והיהודי סוחר זה דן החל שופך את לבבו בתפילה נרגשת לאלקיו. וכה אמר בתפילתו, ממשיך הבעש"ט בסיפורו הנאה: ריבנו של עולם, מבטיח אני לך בהן צדקי, שאם תציל אותי מידיהם הארורים של הזיונים הללו, אתחיל להפריש 'מעשר כספים' מכל רווחי העסקיים!

תיכף כשסיים האיש לפרש את נדרו בעת צרתו, הסתערו לפתע שומרי היער המזוינים, הם פתיעו את השודדים הנבהלים וכפתו אותם באזיקים הישר אל בית הסוחר, וכמובן שיחררו את היהודי לאלתר והשיבו לו את כל כספו.

חזר הסוחר לביתו בלב שמח, אך את נדרו אשר נדר שכן לגמרי... וכשהחלו עסקי סחר העצים להניב שוב פירות של רווחים נאים, חזר האיש לסורו כמימים ימימה, ולא הפריש מעשר כספים ולא כלום!

והיום נודע מאמר הגמרא בסוגיא ערוכה בפרק המדיר (כתובות עב. ש"ז): "בעוון נדרים בנים מתים, שנאמר (קהלת ה. ה) 'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו', למה יקצף האלקים על קולך, וחבל את מעשה ידך'. - ואינו הן מעשה ידיו של אדם, הוי אומר בניו ובנותיו" ע"ב.

היו לו לסוחר זה דנן בן ובת, הבן נפל תיכף למשכב בומת מיד בחוליו ל"ע, ומשעדיין לא תפס היהודי הזה את אשר לפניו, ולא התעורר לשוב בתשובה ולהשלים את נדרו, נגעה יד ה' גם בביתו היחידה שנשארה לו. - והנה היא כעת חיה נמצאת במצב של פיקוח נפש, רחמנא ליצלן. - סיים הבעש"ט לספר את טיב המעשה שלו.

והיך אך סיים הבעש"ט הק' את דיבורי קדשו, והנה לפתע נפל היהודי האורח ארצה מתעלף תחתיו! - לאחר שעוררוהו מעלפונו החל בוכה ומתנייח על נפשו, ואמר בקול גדול: הלא אנכי הוא זה הסוחר! ואכן שכחתי לגמרי מכל אותו הנדר שנדרתי ביער בעת צרתי, שמשום מה נשכח לגמרי מלבי! - והרי בדיוק על כך באתי הנה, לבקש תעלה ורפואה לבתי החולנית השוכבת על ערש דווי, כי התיאשו הרופאים מלמצוא מזור למחלתה הקשה, והנני מוכן ומזומן לסלק על אתר את כל החובות שהתחייבתי למעשר כספים!

יצא האיש החוצה והתיישב תיכף לערוך חשבונו של עולם, הוא פתח את פנקס חשבונו האיש, ועשה במתינות חשבון מפורט ומדויק מכל הרווחים שנכנסו מיום הצלתו ביער ועד עתה. וכשהיה כיס המעות מוכן בידו, חזר ונכנס אל הקודש פנימה, והניח לאלתר את כל סכום המעשר שהתחייב לצדקה, עד פרוטה אחרונה. שמראה הבעש"ט הק' את המזומן מונח בהדרו על גבי השולחן, ביקש לברר באיזה סכום מדובר? - כשנבק האיש בסכום התברר שזהו בדיוק הסכום הנצרך לו לרבי וולף קיצעס, כפי שהתחייב בהוצאות נישואי בתו הכלה ותשלומי הנדניה, חושבנא דדין כחושבנא דדין.

הנה לפניך, פנה הבעש"ט הצדיק אל הסוחר, יהודי זה שליווה אותך הנה, הלא הוא בעצמו נצרך כעת בדיוק לסכום זה עבור נישואי בתו, השלש נא את הצדקה לידו, ובעזרת השם יתברך בזכות מצות הצדקה תעלה ארוכה ורפואה שלמה לבתך, לאורך ימים ושנים טובות.

שמח רבי וולף על ישועת ה', שהגיעה בדיוק בזמנה, סילק את כל חובו שהתחייב למחותן, וניגש בשמחה לנישואי בתו הכלה! שהתקיימו בעיתם ובזמנם ברוב שמחה וצהלה. - אך יותר מזה! ששמח על ישועת המזומן הגשמי שהמציא לו הש"ת בחסדו, שמח על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

מחוז חפצו, הוציא את ה'חגורה' שלו [גארטל], והניחה כך על מי הנהר הרוצפים בעוה, ונעמד ברגלי קדשו על גבי אותה חגורה. - והנה תיכף החלה 'חגורת הקודש' לחגור בעוה ולשוט במנוחה על מי הנהר כמו 'פסודה'... [בול עץ גדול המוביל סחורות ואנשים על נהרות], וכך הגיע רבינו הבעש"ט שעמד דבוק בקונו עלי חגורתו מהרה אל מחוז חפצו.

כשנשאל אחר כך, כיצד נעשה עימו נס ופלא עצום כזה? והאם השתנה בתורת 'קבלה מעשית' עם איזה ייחוד של שם מן השמות הקודש המופקדים על הנהרות.

נענה הבעש"ט בתמימות, ואמר: חס ושלום, לא מינייה ולא מקצתיה! - רק בכוח 'אמונה גדולה' עברתי את הנהר!

[בחסכון האמונה הפשוטה והתמימה, שאף דרכי הטבע שבמעבר הספינה והמעברות אין בו שום כוח עצמי ואפשרות לצלוח את הנהר, כי אם בכוח 'טיב ההשגחה' של הבורא ב"ה, 'שהוא לבדו עשה ועושה ויַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים'. - והרי אצלנו יתברך הכל שווה בתכלית, הספינה כמו החגורה, והגארטל כמו המעברות... הים כמו היבשה, והיבשה כמו הים.

[על דרך מרגניתא טבא שגילה בקדשו בספה"ק "נועם אלימלך" זי"ע (שלהי ליקוטי שושנה, דפ"ר קי. ט"א) חז"ל: בספוק (שמות יד, כט) 'ובני יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם'. - הדנה ישראל בשעת קריעת ים סוף, ונפלאותיו יתברך שמו ורוממותו וגדולתו. ויש צדיקים שהולכים תמיד בדבוקים, ולבם תמיד בהרמונת אל' ובגדולתו, אף שלא בשעת קריעת ים סוף. שגם ביבשה רואין נפלאותיו איך הם עד אין קץ וערך, בכל דבר ודבר הנמצא בעולם. וזהו הפירוש 'ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים', פירוש שביבשה הלכו בזה הרוממות אל' כמו בים'. וזהו 'הַיָּם יָם לַיַּבֶּשֶׁה' (תהלים סו, ו), שהצדיק הנסים והנפלאות הנראין בים, הוא רואה ביבשה, לאשר הולך תמיד ברוממות אל' וגדולתו יתברך שמו"ז ע"כ מתק לשון קדשו].

וכן באמונה פשוטה חזקה ואיתנה זו, שמלאכה את כל חדרי לבבו ומוחו באמת ובתמים, היה הבעש"ט קדוש עובר את הנהר בתכלית הפשטות].

בנתיב דרכו בקודש, מסיים בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' הנ"ל את סיפורו הנפלא, שבעין טיב מעשה זה מצינו גם אצל יעקב אבינו ע"ה בעת שיצא אל דרכו במצות אביו אימנו, ובהיותו על אם הדרך שבין באר שבע צד חרן, נתקע גם הוא בנהר הירדן, ובהיותו נחפו לדרך מצוותו, נצרך גם הוא לעבור את הירדן, ואף הוא צלח את הנהר באותו כוח של האמונה הגדולה התמימה והשלמה, שבערה בלב ישראל סבא ע"ה. - כאשר הכתוב מעיד בנו לאמר (בראשית לב, יא): 'כִּי בַמַּקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה - רִמְזוּ לָנוּ כֹּאֵן יַעֲקֹב אֲבִינוּ ע"ה, 'במקל' גימטריא 'יעקב', היינו בשמו שהוא 'יעקב' - מידת אמת, והיינו לגדול אמונה שלי, כזה עברתי את הירדן, והבן' עכ"ה"ט.

בתו של הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס זצוק"ל, מגדולי תלמידי הבעש"ט זי"ע, הגיעה לפירקה, פרק 'בתולה נישאת'. אך לרש אין כל, כדי שתהא 'אהשא נקנית' עם 'נדר' ראוי כפי שהתחייב עברה, לא בפרוטה ולא בשוה פרוטה...

בהתקרב הזמן המיועד לנישואין, ועדיין לא סילק ר' וולף כלום מן הנדן המובטח, שלח המחזות הנכבד מכתב בחול, ובו התראה נחרצת, שאם אין ההתחייבות הכספית נפרעת בתוך שלשה שבועות, הרי השידוך בטל ומבוטל, ויכול הוא לקרוע את שטר התנאים לגזרים!

בלתי ברירה, כראותו בגודל צער המשפחה, ובדמעותיה הרתחות של בתו הכלה, שהתייראה מאוד לנפשה פן תהיה לבו חלילה, נכנס ר' וולף בדחילו ורחימו לפני רבו הבעש"ט הק', כשהפעם נאלץ להסיריו בענייני מעות וכספים...

כשמות הבעש"ט את המדובר, התפלל על תלמידו אהובו, ושאל: היכן האמונה והביטחון שלך? הסר נא כל שמץ של דאגה מלבך! הרי ישנם עוד שלשה שבועות שלמים ורחמים, השלך את היבך על ה', בביטחון איתן בצור עולמים ב"ה, שבוודאי ישלח לך את עזרתו מקודש.

יצא רבי וולף מן הקודש פנימה, כשהוא חדור ומלא במנה גרושה של אמונה שלמה שניצתה בליבו, אמונת השם יתברך ואמונת צדיקים, וקיים בנפשו בכל לב (שמות יד, לא) 'וַיֵּיזְאוּ הָעָם אֶת ה', וַיֹּאמְרוּ בָהּ' ובמשה עבדו'.

חלף שבוע נוסף, ור' וולף מקבל מכתב נוסף מבית המחזות הדגול, אשר דואג מאוד, ושואל בנחרצות: מה עם הכסף?

נכנס אפוא ר' וולף שוב אל הרבי, על פי בקשתו והוראתו המפורשת להראות לפניו את כל האגרות הנשלחות, והראה לו גם את המכתב השני.

גם על המכתב השני הורה לו הבעש"ט הקדוש שוב באותה נימה, המלאה בשלווה פנימית ובביטחון שלם, ואמר: הרי לפנינו עוד שבועיים שלמים, ומה מקום יש כאן לדאגה? שים ביטחון בקונך, שבוודאי ישלח לך המזון הנצרך!

ואכן, ציית התלמיד הנאמן בנאמנות מחלטת למצוות רבו, הסיר כל צל של דאגה מלבו ומלב משפחתו, ואף מלב בתו הכלה המהוללה, וחזק את לבבם מאוד במידת הביטחון, המחייבת איש ישראל בעת צרה לבטוח בהש"ת בדבר ישועה ורחמים, כדבר איש האלקים!

והנה אתא ובה היום האחרון לתשלום הסכום הגדול, ועדיין לא נראה שום פרוטה אחת באופק, אך רבי וולף כחסידי אדוק ונאמן אינו מניח שום דאגה להודול חלילה אל תוך הלב, רק התהלך בשמחה בעבודתו יתברך.

בצאתו מבית הכנסת לאחר תפילת שחרית, פוגש בו יהודי לא מוכר,

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השנה

פריטת מזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאולס

פקס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

רוחו, להחזיק כל העת באמונה שלמה וביטחון תמים, כשברכת רבו הבעל שום טוב הק' מלווה אותו תמיד. - זכותו הק' תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

בספר הקדוש "בוצינא דנהורא" (דפ"ר שנת תר"ם, תהלים ק"ו ד"ה כל אוכל תתעב) "להרה"ק הרבי ר' ברוך ממע'בו' זצוק"ל, מספר לפנינו סיפור אחד מוזקן מרן בעל ההילולא הבעש"ט הקדוש זי"ע, סיפור שיש בו טיב לקח מוסר חזק, להבין מעט ולהשכיל ביסוד תורתו המאירה של הבעש"ט ותלמידיו. וזה לשון קדשו שם (בתורה"ו): "פעם אחת שאלו להבעש"ט, מהו עיקר העבודה? - הלא אנו יודעים, ואבותינו ספרו לנו, שבימים הקדמונים היו אנשי מעשה מותענין משבת לשבת! ואתם ביטלתם את הדבר הזה, שאמרתם שכל אדם שהוא מתענה עתיד ליתן את הדין, שנקרא 'חוטא' שמענה את נפשו. - על כן הגידו נא לנו, מה 'עיקר' העבודה".

א. ה. כוונת קדשו למה גרסין בפרק קמא דתענית (יא): "אמר שמואל, כל היוםב בתענית נקרא חוטא. - סבר כי האי תנא, דתנא, רבי אלעזר הקפר רבי אומר, מה תלמוד לומר [בתורת קרבן הנזירות, בפרשא דידן] 'וכפר עליו מאשר חטא על הנפש' (במדבר יא, ו) וכי באיזה נפש חטא זה? - אלא שציער עצמו מן היין, והלא דברים קל וחומר, ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא 'חוטא', המצער עצמו מכל דבר ודבר, על אחת כמה וכמה" ע"ב. ועיין תוס' על אתר (ד"ה אמר שמואל) ונשיא כלים. "והשיב להם הבעש"ט: אני באתי לעולם הזה להראות דרך אחר, שיראה אדם להמשיך על עצמו שלשה דברים הללו: היינו אהבת ד', ואהבת ישראל, ואהבת התורה! ואין צריך לעשות סיגופים" עכ"ל. וראה שם בהמשך דברי קדשו, שאמר על כך הרבי ר' ברוך זצוק"ל: "שהו מדרגה גדולה, וזה לאדם גדול המעלה". ולפיכך סידר שם סדר עבודה 'לאדם הבינוני'. [באכילה ושאר דברים הגשמיים והגופניים לשם ה', ולשבר את הייצר הרע של התאוות, עיין שם]. - ואף על סדר עבודה זו, אמר הרה"ק רבי משה מוסיאן זצוק"ל (המשך הקטע שם): "שהו גם כן מדרגה גדולה וגבוהה לכתחילה לעלות בה, רק שיש מדרגות נמוכות ומתחילה עליהם, ואחר כך ימשיך את עצמו לאותה מדרגה הגבוהה". [להתנהג בעונה ופשוט 'מאור מאור' (אבות פ"ד מ"ד), ולהתרחק מגוסות הרוח עד קצה האחרון, עיין שם].

סיפור נפלא ממרן הבעל שם טוב הקדוש [טיב התורה' פרשת ויצא], שלימד לתלמידו יסודות אמונה שלמה ותמימה בהשם יתברך, למען ילמד ויידע להשליך יהבו רק על השם, להתפלל ולבקש מלפניו בכל דבר וענין. הסיפור שלפנינו מועתק מתוך הספר הקדוש 'בעל שם טוב על התורה' בהקדמה (אות מ, מבעל 'ערוך החיים' בשם אביו זי"ל, וזה לשון קדשו: [הוספנו בסוגריים תיקונים יחידים, על פי מה שקיבל רבינו הגה"צ שליט"א טיב זה המעשה]. "הרב הקדוש מורנו הרב יצחק ז"ל מנסכים, בעל המחבר ספר 'תולדות יצחק' סיפר, שפעם אחת צויה הבעל שם טוב שיבאו לו יין [לארבע כוסות של ליל הסדר] ממדינת בתרביא [סורביה]. בהשגחה גדולה ושמירה יתירה, על צד היותר כשר על פי דין תורה".

"ומסר את הדבר לתלמידו הרב רבי דוד ז"ל ממיקלאבוב, ונסע הרב ר' דוד בעצמו לבתרביא לעיר 'טילנשט', ונתעכב שם שני הדשים אלול ותשרי כל עת עבודת היין. והשגים בעצמו כל פרט ופרט שבעסק עשיית היין בלי שום היסח הדעת, שיהיה הכל כשר וישר על צד היותר טוב. מן הרגע הראשונה שקנה את הענבים, ובכל עת הדריכה, וטרח בעצמו והשגיה בעינא פקיא על כל פעולה ופעולה, שיהיה בכשרות הראוי למהדרין מן המהדרין. ונס אחר חג הסוכות נתעכב שם עוד איזה שבועות, עד אחר גמר תסיסת היין, שיוכלו ליתנו בחביות. "ומפני שאז הוא זמן קלקול הרכים, היה לו יגיעה גדולה וטרחה עצומה בחזירתו עם היין לביתו, עד שנסע

כמעט במסירת נפש בכל פרסה ופרסה. לפי שלא רצה להסיח דעתו כלל משמירת היין אפילו רגע קטנה, ביום ובלילה, בעת גשם שוטף ורוח סערה ושלג גדול, וקלקול הדרכים מטיט חצות, וטבעו בבוץ רגליו, ובאו מים עד נפש. עד שברוב עמל ויגיעה, עלה בידו להביאו בשמירה גדולה ובכשרות גדול לעיר מעי'בוב".

"ורץ תיכף להבעל שם טוב, לבשר אותו שהביא את היין בשמירה מעולה כחפצו. והנה באותו רגע שעמדה העגלה עם חביות היין לפני בית הבעש"ט, רכב שם 'קאזאק' אחד מהשומרים של אדון העיר, שהשגיחו שלא יביאו יי"ש להעיר ממקומות אחרים. ובשראה על העגלה חבית, התחיל לצעוק שהביאו יי"ש, ולא זו משם עד שהוצרכו לפתוח החבית, והכניס השפוד שלו וטעם וראה שהוא יין והלך לו, אמנם היין כבר נאסר במשמוש הקאזאק".

"ונצטער הרב ר' דוד מאוד, שכל טרחתו הגדולה ויגיעתו העצומה היה הכל להבל ולריק, ונכנס בבכי ובנפש עגומה אל הבעל שם טוב ואמר לו: יודעיני רבינו, מפני מה נתחייבתי בעונש גדול כזה, שרציתי למסור נפשי לדבר מצוה, שיהיה לרבינו יין [למנוח ארבע כוסות] בתכלית הכשרות, והיה כל יגיעתי הבל וריק". "ואמר לו הבעל שם טוב, זה העונש מגיע לך, בעבור שנסרת נפשך בשמירת היין, ושכחת בעיקר השמירה שהיה לך להתפלל להשם יתברך, שהוא יעזור לך לשמור היין היטב. ובשביל שכחת שמירת השם יתברך השומר האמיתי, לכן עלה לך כך. ובמאמר הכתוב (תהלים קכו, א) 'אם ה' לא ישמר עיר, שווא שקד שומרי' עכ"ל".

בנתיבות טיב מעשה זה, מפרש רבינו שליט"א [טיב התורה' שם], הנהגה אחת שמצינו אצל לאה אימנו ע"ה, בפסוק (בראשית ל, יז) 'וישבע אלהים אל לאה, ונתנה ותלד לעקב בן חמישי'. ובתרגום אונקלוס: 'קבלה'ה' צלותה דלאה". למדנו כאן דרכי אמונה שלמה ותמימה, כאשר לאה אימנו הצדקת, בכל בן ובן שמולידה הרי היא פונה בתפילה ובצלותא קדם מלכא עילאה. ולא רק על הבנים הראשונים בקישה מאת ה', כמבואר בפסוקי ילדתם, אלא גם בהיותה עומדת בלידה החמישית, אינה סומכת על דרכי הטבע שכבר הורגלה בלידת הבנים. - וכפי שלמדנו לקח מוסר מתוך מעשה הבעש"ט דנן, שלא לסמוך על דרכי הטבעיים, גם בדבר שיש בידו לעשותו כראוי, ותמיד לזכור ביחד עם ההשתדלות לשפון צקון לחשו לפני ה' יתברך שהוא יתן את ההצלחה בידו. וכל שכן בענין הבנים והבנות שמוכרח להגיע אל השותף השלישי בלידתם, לפנות אליו יתברך בצלותיה. ואדרבה, חזוין כאן בלידתו של יששכר, שהיתה לאה מוותרת על הדוראים שהביא לה ראובן במיוחד בשביל כך, כנודע סגולת פעולתם ללידת הילדים, וכדחזוין שפעלו את פעולתם להביא אצל רחל אימנו, והעדיפה לאה יותר את התפילה ואת התחנונים לפני קונה, בקרבת דבקות בעלה הצדיק יעקב אבינו ע"ה. - ללמדך, שלא לעזוב לעולם את התפילה ואת הבקשה לפני קל חי: "חפני לגדל בנים ובני בנים חקמים וגבונים, אוהבי ה' יראי אלקים, אנשי אמת, זרע קדש, בה' דבקים וכו'".

נסיימה נא, את פרק נעלה ונכבד זה של בעל ההילולא קדישא דנן, בלשון קדשו של רבינו הקדוש הרבי ר' אהרן ראטה זצוק"ל, בספרו הק' "שומר אמונים" (מבוא השער פרק יא), כדי לחזק ולבסס בנו איתן שורש 'אמונת צדיקים'! וזו העתקת לשונו הזך אות באות: "אעתיק קצת מן הקצת ממה שראיתי ביתר פתבי יד קדשם, וששמעתי מפי כמה צדיקים, ממהות רבינו הקדוש הבעש"ט זכותו יגן עלינו. - הגם מי יכול לשער גודל קדושתו ונוראתו, שהיה שרש נפשו מבחינת נפש דדיו נמלך ע"ה דאצילות. ובחינת רוחו ונשמתו, וכל שכן נשמה דנשמה, מי ומי יודע. כי לא נגלה לשום אדם, ואולי רק לראשי וגדולי תלמידיו הקדושים שידעו

והשיגו אפס מה". "והיה צופה בכל רגע מסוף העולם ועד סופו, והיה צופה ומביט בעולמות העליונים תמיד, וכל תרעין דרקיעין וגנין עליונים היו פתוחים לפניו. ולא הסתכל לחיוז דהאי עלמא, רק כשהיה נצרך לו להתיר איזה עגונה ולחפש בעלה, אז כשנכנס למקום שאסור להרהר בדברי תורה, חיפש זה האיש בעולם הזה, כאשר מפורסם מספרי תלמידיו הקדושים".

"והיה שומע תורה מפומא קדושא בריך הוא, ולמד תורה מפי משיח והאבות. ורבו המובהק היה אחיה השילוני הנביא שקיבל עוד ממושה רבינו שהיה רבו של אליהו הנביא זכור לטוב. ורבו הקדוש הזה, וגם אליהו, היו מתגלים אליו תמיד, ולמדו אתו כל התורה כולה. וגם יתר נשמות עליונות קדושות, ומלאכי עליון, שהיו שכיחים אצלו בתמידות".

"ומי יכול לשער ולספר כטפה מן הים, גודל יראתו הרוממה. - שמגדולי וקדושי תלמידיו, כמו רבינו הקדוש רבי ר' זושא זי"ע, ונכדו הקדוש רבי ר' ברוך זי"ע, וכדומה מיתר הקדושים, שהיו נצלים ונפלאים בקדושה וביראה עליונה כידוע ומפורסם. ובקשו מה' להשיג יראת הבעש"ט זי"ע, ואחר רוב עבודתם פעלו להשיג זה היראה, ולא יכלו לסבול רק איזה רגעים כי כמעט נתבטלו ממצאיות. ואמרו להם מן השמים, שזה היה רק מדרגה קטנה מן הקטנות מיראת הבעש"ט זי"ע, עם כל זה לא יכלו לסבול זאת".

"וגם לפי ערכו הגדול הרם וגבוה, עם כל זה התנהג תמיד בתכלית הענוה והשפלות, ורק הכריחו אותו מן השמים להתגלות למען להציל נפשות ישראל. שמקורם לזה היה הראש מצדיקים הנסתרים, עם כל זה אמר גם לאחר התגלותו שהוא יותר מן הנסתרים ממה שהיו מן הנגלים".

"ומקובל איש מפי איש, שפעם אחת כשידיבר רבינו הקדוש אור עולם רבי ר' ישראל מרז'ין, מרבינו הקדוש המאיר לארץ ולדרים עליה רבינו הבעש"ט זי"ע, אמר: הלא זקני הוא רבינו הגדול והנורא רבי ר' בער [המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל] ממלא מקומו של רבינו הבעש"ט. ואמר: הוא גם כן לא היה 'חזוין וסגול' [...]. כידוע שהיה הראש והראשון מתלמידי הבעש"ט. - וסיפר, שפעם אחת היה אצל הבעש"ט זי"ע על יום הכיפורים, והבעש"ט הלך לחוץ, ופשט את הגדל הלבן [הקיטל]. והלך רבינו רבי ר' בער זי"ע והיה ממשמש בהקטיל של הבעש"ט, ותיכף נתלבש בו יראה גדולה ועצומה כל כך שהיה נצרך להשיבו במשה".

"ונזכר להתבונן, אם זה הקדוש והנורא רבי ר' בער זי"ע, שהיה במדרגה הגדולה ועצומה, וראש ורבן של כמעט רוב הצדיקים והקדושים של אחר הבעש"ט, ומי יכול לשער גודל ועוצם מדרגות יראתו הנוראה, ועם כל זה לא היה יכול לסבול כמעט רגע המימוש של הקיטל של הבעש"ט, שהיה זורח עליו אז אור גדול על דיי קדושת התפלה הקדושה שלו! - ומזה נזכר להתבונן, מה היה יכול להיות מדרגת יראת הבעש"ט, ככה ספר הקדוש מרז'ין ז"ל. - וזה במדרגת יראתו, וכל שכן וכל שכן במדרגת אהבה וביטול המציאות שלו וכו', ע"כ העתקת לשון קדשו החוצצ להבות אש.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

עלה רסן דין הוא, פרם באשתותא - שפרנא לה נשכין, תחין תיטנותא

(סדר אקדמות לחג השבועות)

ועתה בנים שויו למלך בתפארת ספא - ואמרי עבדי השמינים בקול שכוין, כי עבדים לפני ואקבלים נכח.

(פייט לחג השבועות)

א'פריילעכען יום טוב!

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מהדגה צ"רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים, מחזנים, מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

יור"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרא! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173